

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7.50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din. — Račna poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 16.711.

Do 11. septembra smo vsi agitatorji!

Vložene so liste glavnih strank, ki se bodo 11. septembra borile za zaupanje slovenskih volilcev: klerikalci, zagrebški radičevci in naša lista. Naša lista ima zastopane vse stanove, zlasti kmete, obrtnike in delavske predstavitelje. Mogli bi jo imenovati «listo vseh stanov», ali «listo samostojno mislečih», «listo SDS, SKS in NSS», z ozirom na njen pretežno gospodarski značaj in prvenstveno gospodarske razloge pa smo ji dali ime «Združena slovenska gospodarska lista».

Naša lista je

TRETJA

po vrstnem redu v vsej Sloveniji na deželi. Le v mestu Ljubljani je druga.

Naši govorniki razvijajo povsod naš program in pobijajo nasprotnike. Tolklo že danes lahko rečemo, da je radičevščina na Štajerskem izgubljena. Prekmurski njeni prijatelji, predvsem madžarske narodnosti, so ji pobegnili med socialiste, slovenski Samostojni kmetje pa kandidirajo na naši listi. Vsak glas za listo g. Radića je vržen proč. Zato pa so še bolj zrastle nade za našo listo dr. Pivka in Ureka.

Tudi na Kranjskem prede radičevščini trda. Zagrebška komanda pač ne gre in vsi boljši ljudje zamerijo g. Puclju, da je Radiću na ljubo razbil napredno fronto. G. Puclja lahko postavijo klerikalci zaradi njegovih del v vladi in zaradi razbitja občega naprednega bloka za svetnika v svojo pratiko.

Razne občinske volitve v preteklih nedeljah so pokazale, da gre tudi s klerikalstvom nazaj. Skoro povsod je ostal močen del volilcev SLS doma, da tako protestira proti zavoženi politiki SLS. Volilci SLS kot prvi korak z izostankom od volitev pripravljajo odpor proti vladi, ki je naložila tolike davke in s katero so klerikalci popolnoma združeni.

G. Korošec na vsakem zboru slavi svojo zvezo z radikali, češ, za večne čase smo sklenili biti z njimi skupaj «v sreči in nesreči». To se pravi: SLS in srbski radikali, to je danes eno in isto. S tem je SLS vzela vse nase, kar so radikali sami in z njo skupaj

naredili. In to je ves nered, to so pretirani davki, to so smešno visoke takse, to je davek na poslovni promet, gostilničarska taksa, to je invalidska sramota in to so težave kmečkega, obrtnega in delavskega stanu. Pri volitvah pojde torej tudi za to, ali volilci odobravajo

bratovščino SLS s srbskimi radikali.

Radić, za katerim je Korošec še pred dvema, tremi leti letal, je zdaj v nemilosti pri škofih. Srbski radikali gor, srbski radikali dol, to je zdaj največja ljubezen SLS. Naj so bili do sedaj «državni tatovi», «korupcionaši», centralisti, framazoni in Bog vé kaj še, vse to jim je odpuščeno, ker dajejo potuho SLS.

Napram temu vztrajamo mi na svojem programu

enakosti, bratstva in svobode

vsega naroda. Nočemo od Srbov ničesar, kar nam ne gre, a oni nam ne smejo jemati, kar je naše. Vsi hočemo biti eno ne le pred zakonom, ampak kot narod, ki državo vzdržuje, brani in od nje sme zahtevati podporo za napredek. Ne bo reda, ne ljubezni, dokler ne prevlada duh enakosti in edinstva.

Čim več naprednih poslancev spravimo v Beograd, tem večja bo moč Slovencev tamkaj. Klerikalci so za skledo leče prodali vse. Kje je danes slávna «avtonomija», ki so jo sramežljivo spremenili v samoupravo?

Danes smo vsi agitatorji. Ni sramota agitirati od hiše do hiše, od moža do moža. Brez boja ni napredka. Če bo vsak križem držal roke, bo kmalu zrastle mah čez ves napredek. Iz enega agitatorja jih zraste več, vsak jih lahko pridobi pet novih, to gre v stotine in tisoče. Ne sme biti tako, da se mnogi izogibljejo delu, češ, mene to ne briga. Vsak državljan je odgovoren za bodočnost domovine.

Zato pa smo zdaj vsi agitatorji in zraven kmeta marširajo delavec, obrtnik in uradnik — vsi proti skupnemu nasprotniku.

Naše geslo je: **napredovati moramo v vsaki občini**, v vsaki vasi mora biti celica naše agitacije. Tako bomo 11. septembra potisnili sovražnika globoko nazaj.

Dr. Gregor Žerjav.

SLS izgubila četrtno glasov

Težak udarec za SLS pri nedeljskih občinskih volitvah v ljubljanski okolici — Napredni volilci s SDS na čelu krepko prodirajo na celi črti

V nedeljo so se vršile v ljubljanski okolici občinske volitve v 27 občinah. Pri nedeljskih volitvah je predvsem značilno veliko nazadovanje SLS, ki je izgubila od zadnjih oblastnih volitev skoraj eno četrtno glasov, v eni občini manj, v drugi več, skoraj pa povsod nekaj. Več občin je prešlo iz klerikalnih rok v napredne in tudi v onih občinah, kjer je do sedaj SLS vladala absolutno, ima sedaj bolj ali manj močno opozicijo, skoraj v prav vseh občinah pa kontrola napredne manjšine. SLS je izgubila največ glasov zaradi absti-

nence svojih volilcev; da dajo duška svoji nejevolji proti dr. Koroščevi politiki, ostali so doma. Številnejše kandidatske liste, ki jih je SLS vložila v poedinah občinah, dokazujejo, da se ljudje polagoma otrešajo komande župnišč ter da streme po osamosvojitvi.

Številni borci in sotrudniki za napredno stvar so dobili za svoj trud skoraj povsod lepo zadoščanje. Le malo je še ostalo občin, kjer prizadevanje naprednih ljudi ni rodilo pričakovanega sadu. Marsikje je klerikalni oreh še trd, a s trdim delom bomo počasi vse

prevrtali. Mogočno gibanje, ki neustrašeno drvi po deželi, da ustvari v občinah temelje demokracije in ljudske svobode, se ne dá več zaježiti, kaj šele ustaviti.

V naslednjem priobčujemo podrobne izide nedeljskih volitev iz nekaterih večjih občin:

Borovnica. Združeni SDS in SKS sta dobila na dveh listah 218 glasov in 15 mandatov. Pri zadnjih oblastnih volitvah sta dobila obe stranki 69 glasov, napredovali sta torej za 149 glasov. Delavsko-kmetska lista (socialisti) je dobila 51 glasov in 3 mandate. Oficijelna lista SLS pa 108 glasov in 7 mandatov. Klerikalci so od zadnjih oblastnih volitev nazadovali za 65 glasov. Občina je bila doslej v klerikalnih rokah.

Brezovica. SLS je dobila 130 glasov in 10 mandatov (pri zadnjih oblastnih volitvah z Logom vred 273 glasov). Kmetsko-delavska lista (soc.) 42 glasov in 3 mandate ter napredna gospodarska lista 48 glasov in 4 mandate.

Črnuče. Krščansko-socijalna delavska obrtna zveza (prva klerikalna lista) 38 glasov (2 mandata), združeni delavci in kmetje (napr.) 86 (4), oficijelna lista SLS 49 (3). Pri oblastnih volitvah so klerikalci dobili na Črnučah s Podgorico 229 glasov.

Dobrova. Razveljavljeni sta bili obe napredni listi in sta ostali samo dve klerikalni, na kateri je odpadlo 175 glasov in vseh 27 mandatov. Napredni volilci so ostali doma, zato je bila udeležba tako slaba. Pri oblastnih volitvah so klerikalci dobili 260 glasov.

Dobrunje. SLS je šla v boj z dvema listama in je dobila skupaj 570 glasov (23. januarja 636) in 16 mandatov, med njimi 6 kršč. socialistov. Demokrati so dobili na dveh listah (g. Brunčiča in Pavčiča) 185 glasov (5 mandatov), socialisti pa 153 (4). SDS in SKS sta 23. januarja imeli 100, socialisti pa 138 glasov. Popolnoma protizakonito je bila razveljavljena radi intrig SLS še nadaljnja lista, ki bi bila močno ogrožala klerikalno večino. Zato se bo proti volitvi vložila pritožba.

Horjul. Prva lista SLS (Stanovnikova) 26 (1), druga lista SLS (župnikova) 174 (12), napredna kmetska lista 60 (4). Klerikalci so pri zadnjih oblastnih volitvah dobili 211 glasov, naprednjaki 37.

Ježica. Napredna gospodarska lista 51 (3), SKS 31 (2), prva lista SLS 95 (5), druga lista SLS 179 (11), kmetsko-delavska lista (soc.) 68 (4).

Log pri Vrhniki. Napredna gospodarska lista 107 (7), SLS 36 (2). Pri občinskih volitvah leta 1924. je SLS dobila 6 mandatov, sedaj samo 2.

Rudnik. SLS je dobila 79 glasov (6 mandatov), lista delavcev in malih posestnikov 20 (1), združena lista delavcev, obrtnih in manjših posestnikov 29 (2), kmetsko-delavska zveza (napr.) 35 (3), gospodarsko-delavska lista 63 (5). Pri oblastnih volitvah so klerikalci dobili 129 glasov. Klerikalci so zlorabili zaupanje naprednih volilcev in prvotno dogovorjeno «Gospodarsko» listo, na kateri so bili tudi naprednjaki, vložili pod imenom SLS. To je vzbudilo odpor. Demokrati so v zad-

njem hipu vložili svojo listo. Ker so pa tudi vse druge manjše liste naše, je Rudnik za SLS izgubljen, ker imamo tam sedaj 11 odbornikov, klerikalci pa 6.

Studeneč-Ig. Neodvisna gospodarska lista (SDS) 73 glasov (7 mandatov), SKS 62 (5) in SLS 62 (5). Pri oblastnih volitvah je bilo za SLS oddanih na Igu 191 glasov. Na Igu so tedaj glasovale tudi občine: Iška Loka, Iška vas in Pijava gorica.

Šmarje pri Grosupljem. Združena gospodarska lista 25 glasov (1), napredna kmečka lista Škofljica 47 (3), oficijelna SLS 73 (4), gospodarsko-delavska lista 73 (5) in kmečko-delavska skupina 60 (4). Pri oblastnih volitvah so dobili klerikalci 122 glasov.

Šmartno pod Šmarno goro. Ena napredna lista je bila razveljavljena, zato so naprednja-

ki volili delavsko-kmetstvo-obrtno listo, ki je združila nase 187 glasov in dobila 13 mandatov. Klerikalni dve listi sta dobili 160 glasov in 12 mandatov. Klerikalci so od oblastnih volitev nazadovali za 22 glasov.

Vič. Dobili so: SDS 201 (8 mandatov), nepolitična napredna lista (pristaši SDS in NRS) 97 (4), SLS 276 (11), socialisti 252 (10). Združene napredne liste so napredovale od oblastnih volitev za 60 glasov, socialisti za 150 glasov, klerikalci pa so padli za 200 glasov!

Vrhnika. Napredna gospodarska lista 145 (4), združene vasi (naprednjaki) 129 (3), združena gospodarska stranka (SDS in SKS) 83 (2), oficijelna SLS (župan dr. Marolt) 622 (17), delavsko-kmetstvo (soc.) 261 (7). Klerikalci razpolagajo v novem občinskem svetu s 17 glasovi, a opozicija s 16. Pri oblastnih volitvah je SLS dobila 780 glasov.

Naša lista za okrožje Ljubljana-Novo mesto

Enoten nastop SDS, samostojnih kmetov in NSS tudi na Kranjskem — Skrinjica naše liste bo tretja

Prejšnjo soboto je bila pri ljubljanskem deželnem sodišču vložena kandidatna lista naprednega bloka na Kranjskem.

Poleg kandidatov SDS sta na listi, ki nosi ime «Združena slovenska gospodarska lista», tudi odlična predstavnika skupine SKS: ustanovitelj in prvi predsednik te stranke g. Jakob Kušar, posestnik in bivši narodni poslanec SKS iz Notranjih gor, ter župan in posestnik g. Janez Smuk iz Podzemlja.

Skupina «Samostojnih kmetov», ki hočejo ostati zvesti prvotnim idealom samostojnega kmečkega gibanja v Sloveniji ter v nasprotju s škodljivo radičevščino žele skupne fronte z ostalimi naprednimi Slovenci, v svrhu treznega dela za gospodarski napredek Slovenije, je z dobila s temi kandidaturami znova svojo politično afirmacijo. Na skupni listi naprednega bloka kandidirata nadalje predsednik NSS g. Rudolf Juvan ter g. Franjo Rupnik, železničar v pokoju, kar daje enotnemu nastopu naprednih Slovencev še jačjo silo.

Lista je sestavljena po sklepih okrajnih organizacij SDS ter vsebuje kot kandidate može

splošnega zaupanja. Nosilec liste je dosedanji narodni poslanec

dr. Gregor Žerjav,

ki stoji že nad 20 let na čelu političnega boja za svobodo in napredek Slovencev. Kakor granitna skala stoji v slovenski javnosti, vedno neomadeževan, vedno dosleden, vedno neumoren. S političnim talentom, ki mu ga niti najzagrizenejši politični nasprotniki ne upajo odrekati, pojačuje od volitev do volitev konsolidirano napredno slovenstvo. Od leta 1920, naprej je dvignil število podeželskih glasov od 9000 na 23.000. Za sedanje volitve mu je uspelo realizirati že dolgo zaželjeno napredno fronto (SDS, SKS in NSS), četudi še ne v celotni popolnosti. Njemu ob strani so

sreski kandidati:

za sreza Črnomelj in Novo mesto:

Klement Belovsky, posestnik, Sv. Helena št. 1, občina Mirna. — Njegov namestnik: Janez Smuk, župan in posestnik, Mlaka št. 11, občina Podzemelj.

Za sreza Kamnik in ljubljanska okolica:

Jakob Kušar, posestnik, Notranje gorice pri Ljubljani. — Njegov namestnik: Kajetan Pogačnik, posestnik in uradnik v p., Kamnik 18.

Za sreza Kočevje in Krško:

Profesor Anton Jug, gimnazijski ravnatelj, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 10. — Njegov namestnik: Josip Oberstar, posestnik in trgovec v Sodražici.

Za srez Kranj:

Ivan Lončar, župan in posestnik v Trzihu. — Njegov namestnik: Anton Križnar, posestnik, gostilničar in trgovec v Stražišču pri Kranju.

Za sreza Litija in Logatec:

Rudolf Juvan, zastavljalni uradnik, Ljubljana, Gledališka ulica št. 7. — Njegov namestnik: Karel Kovač, trgovec, posestnik in gostilničar, Stari trg pri Rakeku.

Za srez Radovljica:

Josip Ambrožič, Ljubno na Gorenjskem. — Njegov namestnik: Franjo Rupnik, upokojeni železničar, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 9.

Politični pregled

Iz vseh krajev države prihajajo poročila, da Korošček zaveznik in sedanji predsednik vlade Vukičević le noče odnehati od nasilja in da povsod

preganja preprosto ljudstvo,

ker sledi le kandidatom, ki jih je samo postavilo. Ljudstvo je zlasti v južnih pokrajinah naše države tako ogorčeno, da bo kakor en mož glasovalo proti velikosrbskim radikalom. Na nekem shodu so kmetje pokazali svojemu kandidatu nagega rojaka, ki je bil po vsem telesu tako zmrevarjen, da je ves krvavel.

V finančnem odboru je Pribičević predlagal, naj bi vlada odnehala od svojega brezumnega početja in

se usmili kmetovalcev.

ki so sedaj popolnoma obubožali in ki jih tare povrh vsega še strahovita suša. Škoda

Soteščan:

Graččakov morilec

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

Ljudska potrpežljivost in prizanašanje je priklopelo do vrhunca. Zapele so rovnice in krampi — uporniki so spodkopavali in rušili graščino, sekali drevje ter podirali obzidje.

Iz bližine se je nenadoma pojavil glasen vik in krik. Gruča možakov je vodila človeka, čigar roki sta mu bili zvezani na hrbtu.

«Zugelj!» so strmeli uporniki in prenehali z delom. «Kaj je neki napravil?»

«Našli smo izdajalca,» je grmelo iz gruč. «Zasačili smo ga pri vohunstvu ter ga privedli semkaj po plačilo.»

«Aha! Hinavec je izdal tudi Žlogarja in tovariše, zato je prišel z beriči na Samoto. Njemu se naj zahvalijo za jetništvo! In kdo ve, koliko podobnih hudobij ima še na vesti!» — Tako je moštvo presojało izdajico, zakaj mnogim se je zdelo sumljivo njegovo vedenje.

Vedno hujše je oklepal krog upornikov nesramnega vohuna ter ga je končno stisnil v svojo sredo. Togotno so vihteli pesti proti hudobnežu, po katerem je prišlo toliko gorja med ubogo ljudstvo. Obkladali so ga z najgršimi imeni ter mu pljuvali v obraz.

«Kdo ga bo sodil?» so se vpraševali.

Možje so pristavili lestvo h košati lipi na dvorišču. Na debelo vejo so privezali vrv in napravili zanko, dvignili so ga ter mu jo ovili okrog vratu. Nobene besedice ni spregovoril obsojenec in najmanjše kretnje ni napravil v

svojo obrambo. «Odpustite!» je dahnil, preden so ga spustili, na kar se je zamajal in sklenil svoje grešno življenje.

Pogled na obešenca je napolnil graščaka z neprijetnimi občutki. Videl ga je izza omare, kamor se je stisnil v strahu pred enako usodo. Verjeti je moral, četudi se je vse v njem upiralo resnici: vstaši se ne šaljo in bodo segli tudi po njem, čim se jim posreči vdreti v graščino. Sesedel se je od groze, momljajoč nerazumljive besede, ki so ugašale v omotici.

Mrliča so odvezali ter ga pokopali zunaj ob grajskem obzidju. S trujem in koprivami so mu postlali jamo ter ga zasuli ob številni množici radovednega ljudstva. Celu straže so pozabile na svoje dolžnosti in ostavile važne postojanke, da vidijo nenavaden pogreb.

Z graščakom so trepetali tudi beriči in ostalo osebje, ki je bilo zaprto v graščini. Strah pred zasluženim obsodbo jim je otajal zakrknjenost, njihova železna nepopustljivost se je zrahljala na ognju odločnosti in poguma zatiranih trpinov. Nič jim ni preostajalo drugega, kakor ukloniti svoj ponos in odpreti ječe njim, ki so jih zaprli kot hujskače proti graščinskemu oblastvu.

Izrabili so trenutno odsotnost straže ter izpustili jetnike skozi mala železna vrata, katera so naglo zaprli z močnimi zapahi. Kar opotekali so se od slabosti in svetlobe, zakaj tri dni že niso dobili poštene hrane in videli solnca na poletnem nebu. Ko so se jim oči navadile svetlobe, tedaj so zagledali strašno razdejanje, čigar odmevi niso mogli prodreti v globoko podzemsko ječo. Sešli so se s prijatelji in znanci ter izvedeli, kaj se je zgodilo.

«A zato so nas izpustili!» je vzkliknil Žlogar. «Hvala vam, prijatelji, nisem vam zaupal toliko močnatosti in poguma. Zdaj pa lahko odidete, ker ste dosegli svoj namen. Res, imenitno ste se držali!»

«Ne gremo, mi še ne gremo!» so mu soglasno odgovorili. «Izstradati jih hočemo, da bodo poskusili, kaj se pravi trpeti pomanjkanje in preganjanje.»

Ni se še polegel buren odgovor, ko se je oglasilo iz daljave tanko peketanje konjskih kopit. Štirje jezdec so hiteli v bliskovitem diru po široki beli cesti v smeri proti Žrebinju. Niso se ozirali po množici na pobočju, njihova pot je vodila na grajsko dvorišče. Tu so razjezdili konje in zahtevali vstop v graščino.

«Vojaki kraljeve straže!» so osupnili uporniki, meneči, da je kralj izvedel za upor ter poslal Žrebinjcu pomoč.

«Naš prihod velja graščaku,» je pojasnil nekdo izmed straže. «Ako ne odprejo zlepa, bomo siloma vdrli...»

«Torej ste na strani upornikov?» se je nasmehnil Žlogar.

«Ne brigajo nas vaše zadeve. Poslani smo po Valerija, plemenitega Žrebinjskega, kate-rega moramo odvesti pred kralja.» Načelnik kraljeve straže je stopil pred graščinska vrata, na katera je oblastno potrkal z dolgim mečem.

«Živel kralj! Pozdravljeni rešitelji!» so vriskali beriči, meneč, da bodo kraljevi odposlanci razgnali napadalce.

«Odprite!» je zapovedal poveljnik. «Izvajamo kraljevo naročilo...»

DOPISI

je tako velika, da je pričakovati v jeseni najhujšega. Koroščeva vlada pa je odgovorila, da ima sedaj druge skrbi in da mora najprvo podpreti svoje kandidate, kar je važnejše kakor pomoč obubožanemu ljudstvu.

Iz Beograda poročajo tudi, da namerava sedanja Vukičevićeva vlada ukiniti ljubljansko medicinsko fakulteto in vse centralizirati v Beogradu, tako da bo imela država samo eno šolo za zdravnike. Tudi v Zagrebu naj se ukine podobna šola za zdravnike, ves denar za take šole pa uporabi za beograjsko šolo. Pravijo, da je to

prva točka sporazuma.

ki ga je sklenil Korošec z Vukičevićem. SLS postopa po znanem receptu: Dajte nam oblast v Sloveniji, da lahko pobijamo svoje sorojake, napredne Slovence, in vi lahko pobirate prekomerne davke in tudi naše zavode lahko centralizirate v Beograd, kakor vam drago.

V mednarodnem svetu ni posebnih izprememb. Egiptovski kralj je bil v Italiji in je obiskal ob tej priliki tudi papeža, ki ga je blagoslovil. Iz Berlina poročajo o veliki vročini. V Perziji divja kolera.

Prejšnje tedne so se zbrali v Ženevi zastopniki raznih držav, da se pomenijo o

načinu razoroževanja na morju.

Zastopniki so uživali lepo, a drago Švico tako dolgo, dokler se niso naveličali. Potem pa so rekli, da se ne morejo sporazumeti. In je res šla cela konferenca narazen. Velike države pač nočejo reducirati svojih bojnih ladij.

Italijanska vlada je odobrila predlog, ki so ga stavili fašisti. Po tem predlogu naj se čimprej uniči naš narod pod Italijo. Mi pa pravimo, da se bodo Italijani pri tem prav tako urezali, kakor so se med svetovno vojno pri Kobaridu. Naši ljudje potrpijo in upajo, ker so prepričani, da božji mlini meljejo počasi, toda gotovo.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

«Ne smemo brez graščakovega dovoljenja,» so pomišljali beriči. «Seveda so vam vrata odprta, ako prinašate rešitev...»

«Pokličite gospoda. On mora odločiti...» Služabniki so zbudili Valerija iz omedlevice ter ga obvestili o prihodu kraljeve straže. Osupnili so, videči, da se je stresel kakor šiba in da mu je vzelo besedo. Nikjer ni bilo upanja o kakih rešitvi iz oblasti upornikov, ki so jo tako željno pričakovali.

«Koliko pa jih je?» je mrko vprašal.

«Štirje,» so mu odgovorili.

«Ali so oboroženi?» Zmedeno je gledal okrog sebe, mrzel znoj se mu je v drobnih kapljicah zbiral po čelu.

«Prijezdili so v navadni službeni opravi...»

«Ha, ha, ha! Za sirovo uporniško sodrgo pride še ta svojat! Poslani so z dvora, da me odvedejo pred sodbo zaradi umora... Hu, Konrad, Konrad! Dolgo si me lovil in preganjal, dokler me nisi treščil ob tla ter mi pokleknil na prsi...»

Bled ko mrlič se je prikazal med oknom drugega nadstropja nad glavnim vhomom, kjer so stali kraljevi ječarji, obkroženi od številnega ljudstva. Nič več ni bil podoben nekdanjemu ošabniku, marveč norcu, ki ne loči hvale od graje. Blazno se jim je krohotal, ko so ga imenovali morilca, stiskali pesti in pljuvali v dokaz zaničevanja.

«V imenu kralja vam zapovedujem, da nam nemudoma sledite!» je zaklical poveljnik živorne straže.

«Jaz?» mu je odvrnil zasmehljivo. «Plemič naj sledi stražarjem pred sodbo, v ječo — v smrt? Nikoli!»

JEŽICA. Občinske volitve so minule. Prinesle so pristašem dosedanega župana vsekakor nepričakovano število mandatov, obsodile in potisnile so pa v manjšino pristaše bivših županov Ahlina in Kosa! To je dragocena pridobitev teh volitev, in mladini, katerih delo bo v tej dobi težavno, bodo za občino mnogo dosegli, ako nadaljujejo voljo volilcev in postavijo starine, kamor po svojih »zaslugah« že davno spadajo. SKS je obdržala svoja dva mandata, socialisti pa so dva izgubili, dočim so klerikalci in SDS priborili vsak po en mandat. Demokratično in napredno gospodarsko misel bodo zastopali v novem odboru gg. Ivo Hvastja, Anton Germek, in Kocjan Škerl. Napredna delegacija, ki ima s svojimi devetimi mandati ključ do dvetretjinske večine in s tem do vseh važnejših sklepov občinskega odbora, naj se vedno zaveda te dragocene vrednosti, naj nastopa složno in v medsebojni podpori, a naj ne pozabi, da jo čaka še večji uspeh le tedaj, če ne zanemari v medvolilni dobi skrbi za podrobno organizatorično delo.

GORENJI LOGATEC. Povsod se že vršijo shodi za bližajoče se skupščinske volitve. Pri nas pa je še vse tiho, kot bi se nas volitve nič ne tikale. Vendar bomo tudi mi storili svojo državljansko dolžnost kot naprednjaki in narodnjaki. To pot moramo dvigniti na noge vse dvomljivce in omahljivce, da pomoremo demokraciji do odločilne zmage in zastavimo pot ponovno navalujočemu klerikalizmu, ki se zaenkrat senči celo pod vladnim solnčnikom. — Umrli je najstarejša občanka g. Ana Osvald (Balančka), stara 86 let. Bila je mirna in tiha žena, za katero se skoro ni vedelo, da še živi. N. v. m. p.! — Poročil se je tukajšnji lesni trgovec in gostilničar g. Franci Lenassi z gdčeno. Žigonovo iz Grčarevca. Bilo srečno! — Letošnje nevihte po drugih krajih prinašajo tudi nekaj dežja s seboj, pri nas pa pada le nekaj kapljic in črni oblaki se valijo naprej — neolajšani. Take suše že dolgo ni bilo.

ŽIRI. Gorska vas Žiri danes ni več nepoznana, kajti odkar so prihrumele z gora silne vode in porušile vse, kar jim je stalo na poti, so spoznali žirovsko dolino najširši krogi našega naroda. Pa

so one dni pisali novinarji, da Žirov ni več, kar seveda ni res. Žiri še stoji! Slikovita vas je to, na visoki planoti, ki je obrobljena z nizkim hribovjem, po grebenu se vleče meja z Italijo. V tej vasi prebiva po večini obrtniški stan, ki se peča s čevljarstvom in svoje izdelke razpošilja širom naše kraljevine. Žirovci, ki so od nekdanj podjetni in napredni ljudje, so že leta 1905. pokazali razumevanje za sokolsko misel. To leto je bil pri nas ustanovljen odsek telovadnega društva Sokol v Idriji in je kmalu pokazal, da je zmožen samostojnega življenja. Pred 20 leti je idrijski Sokol spoznal žirovski odsek za sposobnega za samostojno sokolsko društvo. V Žireh so se prikazovale rdeče srajce, in razume se, nemudoma je bilo versko prepričanje Žirovcev v nevarnosti. Vaška duhovščina se je zaletela v Sokola kakor sv. Jurij v zmaja. Žirovci so odgovarjali jedrnato. Že naslednjega leta, 1908., so otvorili sredi vasi Sokolski dom, ki je bil prvi v Sloveniji. Kakor pripoveduje sokolska kronika, je duhovščina videla v tem aktu zločin. Raz leco je proglasilo Sokolski dom za »peklensko žrelo« in za pogubljeno vsakega, ki bi vstopil vanj. V šoli je bil najhujši prestopok dece poset sokolske telovadnice. Zato so imeli prvi sokolski borci zelo težko nalogo, še posebno zato, ker na deželi ni toliko razumevanja za telovadbo kakor v mestu. Prvi vaditelji in učitelji žirovskega Sokola so bili bratje: Engelbert Gangl, Julče Novak, Fran Krčnik, pokojni Leopold Pivk iz Idrije ter dr. Ivan Kavčič in Ivan Kržišnik iz Žirov. Na dan 28. junija 1914., ko je bil v Sarajevu izvršen atentat, je žirovski Sokol razvil svojo zastavo, pod katero je hotel združiti vso napredno mladino in sokolsko čuteče Žirovce. Toda vojna napoved je preprečila započeto delo in Sokolski dom je nekaj mesecev zatem postal vojaško skladišče, v katerem so gospodarili madžarski »feldvebeljni«. Po prevratu se je Sokol z novimi močmi lotil dela, katerega uspehe hoče pokazati ob priliki svoje 20letnice dne 14. avgusta 1927. Ta dan bo otvoril svoje lastno letno telovadišče, na katerem se bo vršil okrožni zlet obmejnega okrožja Ljubljanske sokolske župe.

HOTEDRŠICA. Tukajšnje Prostovoljno gasilno društvo bo priredilo dne 4. septembra svojo običajno vrtno veselico in srečolov. Opozarjamo na ta dan sosednja društva in pričakujemo obilnega obiska.

«Kralj vas poziva. Prinašamo vam njegov ukaz, kateremu ste se po zakonu dolžni pokoriti.»

«Zame ni več zakona ne ukazov. Prost sem in umit s krvjo prijatelja; res sem ga umoril — zavoljo premoženja in njegove hčere, zaradi časti in veljave... Poberi se, Sultan, logar je nedolžen — zastropiti te hoče... Beži, Viktorija, pred roparji... Podkupljeni so... Napadli te bodo... Varuj se, Milan!»

«Zmešalo se mu je,» so si kmetje namigovali.

«Ali pa se izdaja za norca, da bi se izognil kazni,» so sumničili drugi, ki so poznali graščakovo pretkanost.

«Zapovedujem v imenu kralja...» je ponovil poveljnik straže, «sicer bomo siloma izvedli najvišje naročilo.»

Graščak je skočil na okno in zamižal. «Živega me ne boste dobili,» je gromko poudaril. «Imejte pa me mrtvega, ako me že hočete imeti!» Z obema rokama se je pognal od okna proti sredini dvorišča, zavrtil se je v zraku in padel na kamenita tla. Iz ust, nosa, oči in ušes mu je brizgnila kri, na kar je izdihnil svojo grešno dušo.

Odposlanci kraljeve straže so odjezdili s poročilom o izvršenem samomoru na najvišji sodni dvor, ki je pokojnikovo premoženje proglasil za državno lastnino, ker ni bilo zakonitega naslednika.

Na Zatičju so obhajali izredno slavnost — ženitovanje graščakinje Viktorije, poročene z Milanom, vitezom s Pečevja. Vsa okolica je slavila novoporočenca in dajala duška svojim

občutkom. Ta dan je bil praznik za vsakogar: počivalo je težko kmetsko delo kakor ob nedeljah in praznikih.

V bogato okrašeni dvorani so se zbrali različni gostje z ženinom in nevesto, dočim je bilo dvorišče zasedeno po povabljenih iz okolice. Na cesti ob vhodu so se prerivali otroci in siromaki; prve je privabila potreba, druge radovednost. Grajski služabniki so neprestano delili pijačo in jestvine. Vsak, kdor je prišel blizu, je dobil kako darilo.

Odposlanci kraljeve straže so se nazaj grede oglašili na Zatičju z novico o samomoru morilca, ki je pred smrtjo slovesno vpričo zbranega ljudstva priznal zločin, na kar se je s skokom skozi okno izognil zasluženi kazni. Povedali so vse, kako je pokojnik v brezupni zmedenosti govoril o umoru, o Sultanu, o nedolžnosti logarja, o roparskem napadu in o vitezu Milanu, ki ga je pozval k čuječnosti.

«Kakršno življenje, takšen konec,» je vzdihnila nevesta Viktorija po usodnem poročilu, ženin Milan pa je dostavil: «Pravica je prejela zadoščanje!»

Odlični svatje so zmajevali z rameni: mnogo jih je bilo med njimi, ki niso prisojali Žrebinjcu tolike hudobije.

«Tudi jaz sem dvomil,» je omenil ženin. «toda po roparskem napadu v Soteski sem bil prepričan, da je Valerij, ako že ni morilec, prav gotovo v tesni zvezi z umorom. Črna je bila njegova duša, kar dokazuje dejstvo, da se je skrivaj družil z roparji, ki so v njegovem imenu izvajali številna grozodejstva.»

«Kdo vé, ali jih ni naperil tudi zoper tebe?» je zaskrbelo nevesto. «Drugače bi te

GORENJA VAS V POLJANSKI DOLINI. Pri nas smo zadnji teden doživeli, da je bila več kmetov zarubljena živina, in to vsakemu po več glav najboljših, ter odrejena prodaja po nekaj dneh, ker dotični kmetje nekaj let sem niso več dajali župniku bire v senu. Ta bira v senu je bila, kakor so stari ljudje pripovedovali, čisto prostovoljna dajatev nekdanjih poljanskih kaplanov, ko je bila še vsa dolina vfarana v poljansko faro. Tedaj so imeli poljanski kaplani svoje konje za ježo. Ta dajatev je bila sicer prostovoljna. Gospodje so vsako leto zapisovali, koliko je dal ta, koliko oni. Te zapiske so spravili v graščinah in v škofiji, ne da bi kmetje kaj vedeli o tem. Na podlagi teh zapiskov zahteva tudi naš župnik od kmetov biro v senu ali plačilo zanjo. Ker pa župnik nima konja in njemu tudi ta bira ne gre, ampak le kaplanu, in to prostovoljno, tedaj je več kmetov po vsej pravici to biro ustavilo. Dalje so naši kmetje že med vojsko dovolj trpeli po dajatvah, po vojski pa so bili dovolj prizadeti po slabih letinah in povodnjah, sedaj naj oddajajo od svojega pičlega pridelka še župniku, oziroma mu plačajo v denarju. Temu so se uprli po vsej pravici. Župnik pa je prišel s tožbo. Čudno, da se zahteva nekaj od svojega nasprotnika. Izvlekli so od neke nek zaprašen in pozabljen star papir in na podlagi tega je župnik tožil in zadnji teden je bila zarubljena živina in odrejena takojšnja prodaja, v svarilo za prihodnje. Teško, teško, da bi to svarilo res kaj zaleglo. Mi kmetje se bomo upirali in neprestano zahtevali, da se ta za nas kmete krivična dajatev odpravi kot sploh vsaka bira in se duhovske plače uredi postavno po primernih davkih. To ima v svojih načrtih naša Samostojna demokratska stranka. Če jo zdaj pri volitvah dobro podpremo, o tem smo prepričani, se bo za to zadevo tudi odločno zavzela. Ne poznamo rubežni za davke, a poznamo zdaj rubežen za biro!

STRAŽIŠČE. Tukajšnje Sokolsko društvo praznuje letos petletnico svojega obstoja ter priredi v soboto dne 27. t. m. ob 8. uri zvečer v tukajšnjem Sokolskem domu »Sokolsko akademijo« z bogatim sporedom, drugi dan, 28. t. m., pa ob 3. uri popoldne javno telovadbo in po telovadbi veliko ljudsko veselico pred Sokolskim domom. Vsa sosedna društva opozarjamo na to prireditev in prosimo, da ta dva dneva ne pri-

rejšajo različnih prireditev in se pridružijo našemu slavju petletnega obstoja.

ŠKOCIJAN PRI MOKRONOGU. Dne 31. julija t. l. je imel g. Lilija že v tretje hmeljarsko predavanje. Tukajšnji hmeljarji smo mu iz srca hvaležni, da nas je vsaj poučil o najvažnejšem, to je o obiranju, sušenju in ravnanju s hmeljevo trto. Imamo tri vrste hmelja: zgodnjega, ki je že zrel in smo ga začeli dne 1. avgusta obirati. »Golding« ali zlatenec je bil zrel okrog 6. t. m., »Zelenec« ali pozni hmelj pa 14 dni kasneje ali vsaj, ko bo tudi zrel. Na nekaterih nasadih v Gomuljah se je pokazala peronospora, druge bolezni ni. Zasadjenega imamo okrog 15.000 sadik vseh treh vrst. Pristopili smo že kot člani k hmeljarskemu društvu v Žalcu v Savinjski dolini. Zanimanje za hmelj vidno napreduje; treba bo misliti na sušilnice, seveda ko bomo pač kaj izkupili za hmelj.

NOVO MESTO. Hmeljarstvo se pri nas lepo razvija. Od 5. t. m. naprej bomo obirali »Golding«, 10 do 14 dni pozneje »Zelenec«. Kakovost je prvovrstna in brez bolezni. Je pač začetek. Sušili ga bomo lahko v senci, da ne zgubi barve, kar je zelo važno. Če bo dobro obran, dobro suh, bo tudi dobra cena; za sedaj je 60 do 75 Din za kilogram. Bo pa najbrže še višja. Cena je odvisna od kvalitete, obiranja in sušenja! Pojasnila se dobe pri hmeljarskem društvu v Žalcu ali pa pri g. Liliji, upokojenem učitelju v Šmihelu pri Novem mestu. Hmeljarji, organizirajte se takoj! Člane sprejema hmeljarsko društvo v Žalcu v Savinjski dolini. G. Lilija, nadučitelj v pokoju, daje tudi pojasnila glede pristopa k društvu.

PREČNA. Kandidatne liste za občinske volitve, ki bodo 21. avgusta, so že vložene. Tri so. Napredna in samostojna stranka ima prvo skrinjico. Vsi pametni in pošteni ter občanom res dobro hoteči bomo volili napredno in samostojno kmečko stranko, ki ima prvo skrinjico. Dokazano je, da je napredna in samostojna kmečka stranka do sedaj za blagor občine storila vse in dosegla tudi marsikaj, kajti na čelu te stranke so možje in strokovnjaki, ki se nikogar ne boje. Pribijemo, da dokler bo občinska uprava v rokah napredne in samostojne kmečke stranke, se ne bo zidal noben dom. Mi ne potrebujemo v Prečni prav nobenega »doma«. Min Franceta Zagarja v Bezgavcu ne rabi prav nobene zmage, kajti isti se nahaja v najboljšem stanju in redu, pač pa je potrebna velika preuredba pri hiši g. Planinška

na Kamencah, posebno zato, ker se tam nahajajo knjige zdravilstva »Zel in plevel« in naj bi se zaradi teh knjig uredil kak sanatorij, posebno naj bi se preuredila žitnica trdne kvalitete in pa kurnik, da mu ne bodo kokoši sfrčale. Osočnik Ivan se pa jako malo briga za dopise v »Domoljubu«, kajti milijonar ima druge posle in čita kaj boljših dopisov kot jih prinese »Domoljub«.

ČRMOŠNJICE PRI SEMIČU. Tudi v tukajšnji občini, ki se sicer volilnega gibanja za volitve 11. septembra ne udeležuje veliko, je, kakor pred vsakimi volitvami, sklical prejšnjo nedeljo gosp. minister dr. Kulovec volilni shod. Župnik istega ni naznanil s priiznice, pač pa kaplan. Udeležba na shodu v gostilni Samida je bila malenkostna. 10 pristavev SLS, 20 iz drugih strank, večinoma pa žensk. Govornik je hvalil delo SLS v Beogradu in v oblastni skupščini — vse skupaj pa tako dolgočasno, da sta dva poslušalca zaspala. S sigurnostjo je trdil, da bosta SLS in skupina Vukičevićevih radikalov imeli po 11. septembru t. l. večino v parlamentu in v vladi, kar se tukajšnji volilci ne verjamejo. Člena SLS in črnogorskih princev, oziroma 42 milijonov, ni omenil. Če misli, da SLS ni na tem kriva, se kruto moti. Ljud ni več mogoče varati. Zanimivo je, da je po govoru v sobi došlo od pretepa med pristavi SKS in nekim socialdemokratom, tako da so poslednjega vrgli na cesto.

KAPELE. (Neurje s strelo. Mladi gasilni društvi.) Neurje s trelo divjalo je tudi nad našo občino v noči dne 4. t. m. Pričetek je bil onkraj Slemenca ob 22. uri, nakar so divjali zračni elementi preko Kapel in dalje proti severozahodu. Med skoro dve uri trajajočim bliskom in gromom je padal silen dež, katerega se je namerilo drugo jutro na ombrometrični postaji 41 mm. Strela je vžgala med drugim onkraj in tokraj Sotle, tudi v Jereslavcih hišo posestnika Franca Medvedca ob 22.30. V najhujšem naliivu so prihitali prvi na kraj nesreče najnovejši gasilci iz Kapel z novo brizgalno, ki so jo pripeljali komaj 24 ur prej iz Zagreba. Kmalu za njimi je bilo na mestu prav tako mlado gasilno društvo iz Rakovec. Po neumornem delu združenih gasilnih društev se je posrečilo rešiti leseni oklep. Posestnik je bil zavarovan za majhno vsoto in trpi veliko škodo, posebno še pri domačem platnu, katerega je zgorelo do 400 m. Vsa čast in hvala vnetim gasilcem, ki so požar ne samo lokalizirali, temveč do

ne bil opozoril, da se varuj; morda se je kesal storjenega dejanja, če pa je izgubil pamet: norci povejo mnogokrat čisto resnico...

«Hvaležen sem mu za opozorilo,» se je nasmehnil vitez. «Odslej bo moja prva skrb izslediti roparski brlog in zatreti njegovo zalego.»

«Nikar se ne izpostavljal!» je prosila ljubeča nevesta. «Od žalosti bi umrla, ako bi se ti kaj pripetilo. Poglej, brez tebe bi ne bilo današnjega dneva.»

«Živel rešitelj!» je zaorilo po dvorani. «Vitez u Milanu, ki je raztrgal mreže zverinskih nakan in peklenskih zvijač, čast in priznanje!»

Zazveneli so kozarci med razleganjem napitnic, ki so donele vrlemu ženinu in miljeni nevesti na zdravje, srečo in na mnoga leta.

Slično kot v dvorani je kipela navdušenost tudi iz povablencev na dvorišču pri obloženih mizah. Vest o nepričakovanom poginu žrebniškega graščaka jim je osvežila polpozabljene spomine o njegovih strahovladi. Pravili so si, kako je dal obesiti ubogo ženico, ki je nabirala odpadle veje po njegovem gozdu. «Veje si kradla, zato boš poginila na veji,» se je glasila njegova obsodba in hlapec jo je moral izpolniti, česar se je pozneje bridko kesal. Vedno jo je videl pred sabo, visečo z drevesa in slišal, kako je prosila za usmiljenje. Ponoči ni šel nikoli sam izpod strehe in spremljevalca je bilo groza v njegovi družbi, zakaj neprestano se ga je držal in sanjaril: «Ali jo vidiš? Tamle visi! Ali je ne vidiš?»

Kmeta, ki je šel skrivoma po prepovedani graščinski poti, je ustrelil kot jazbeca v turščici. «Več ne boš hodil po mojem vrtu,» mu

je celo mrtvemu zažugal, na kar ga je zvalil za plot in zvečer so ga hlapci morali pokopati.

Ko mu je poginil pes, je zahteval od cerkovnika, da mu mora zvoniti. Ker mu ni ustregel, ga je spodil iz službe in pregnal iz domačega kraja. Psa je dal zaviti v tančice ter ga slovesno pokopati. Pogrebem je naročil sedmino, da so jedli in pili do poznega večera, domov grede pa so odkopali »mrliča« in pobrali dragocenosti.

Vedeževalki Brbulji je zapretel z grmado, toda babnico čuvajo dobri duhovi — približala se mu je in izginila kakor senca.

Čim so po dvorani zadoneli slovesni klici »slava«, so tudi na dvorišču ponehali grozopolni pogovori. Svatje so se pridružili navdušenim vzklikom, želeči si novega gospodarja v svojo sredo. Prišel je v družbi svoje izvoljenke ter slednjega gosta prijateljsko nagovoril.

Kakor iz tal se je pred novoporočencema vzravnila starka z nagubančenim licem in šegavimi očmi. «Brbulja želi vse najboljše», je izrazila svoje voščilo. «Zopet sem bila zamaknjena v prihodnost in videla sem senco za vami, plemeniti ženin. Varujte se teme, grmovja in ovinkov; nekdo vas zalezuje!»

«Pa menda ne bo kaj hudega,» se je vitez ljubeznivo pošalil.

«Žena je tudi meni prerokovala in vse se je izpolnilo,» je podprla nevesta njeno domišljijo.

Vitez se je nejeverno nasmehnil in obdaril siroto, ki je zadovoljno odkrivala v gozd po zdravilne koreninice.

(Konec prih.)

Ivan Albrecht:

Tinično breme

(Dalje.)

Začudenje, karanje in očitjanje, ki se ni drznilo jasno na dan, je zazvenelo v tej edini besedi. Puškar se je majaje sklonil k ženi:

«Za dekle je treba denarja, pravi Mica... Ona pa ga ima,» je dodal dvomno in s pomisljivo kretnjo.

Žena je kriknila.

«Na!» je silil Tomi.

Matilda je stisnila ustnici:

«Tat!»

Puškarja je dirnilo. Zakolovratil je nazaj in udaril s pestjo ob mizo, da so zazvenčale prazne čaše.

Dete je kriknilo. Nejasnemu otroškemu glasu sta se pridružila materin jok in očetova kletev...

II.

«Aj, oj,» je skušala uveljaviti četrletna Timi svojo modrost. Kakor ulito iz živega srebra se je zibalo otroče v materinem naročju.

Mati jo je ogledovala in se igrala z njo od dne do dne. Bežeči čas je dvigal dete kvilsku, prinesel je sestrico in bratca ter povišal revščino v koč. Tisto leto pa, ko je Timi praznovala šestič dan svojega rojstva, je zaslutila Matilda četrti blagoslov v svojem telesu. Z jezo in žalostjo je razodela možu skrivnost.

«Kam bo z njimi,» je tarnala zvečer v tesni kuhinji, ko je prišel mož črn in zamazan

zadnjega ogljena pogasili. Mladi gasilni društvi se priporočata vsem bližnjim in daljnim sosedom, da jih vsestransko podpirajo pri nabavi potrebnega gasilnega orodja. Začetkom septembra namerava prirediti gasilno društvo v Kapelah veselico v zvezi z blagoslovljenjem brizgalne, kar bi naj upoštevali oddaljenejši prijatelji gasilstva ter prihiteli na naš prijazni griček, kjer bo preskrbljeno za vsestransko zabavo. Na pomoč!

ŠMARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. V nedeljo, 7. avgusta, se je pri nas vršil shod SDS, na katerem nam je razložil politično situacijo naš kandidat za laški srez dr. Bohinjec. Razložil nam je, komu se imamo zahvaliti za današnjo težko gospodarsko krizo. Namesto razbremenitve smo dobili breme, katerega moramo nositi po zaslugi — klerikalcev. Na shod smo pričakovali tudi SL-Sarje, katere smo povabili, da vsaj enkrat slišijo en stvarni govor, ne pa razne demagoške fraze, kakor smo jih vajeni slišati na njihovih shodih. Naš oblatni poslanec g. Matevž Deželak jo bodo seveda pogruntali, da za shod niso vedeli. Seveda imajo čisto prav, kajti njihova barka se potaplja, to pa boli. Še bolj pa boli, ker se napredna ideja širi ne samo v Smarjetski dolini, temveč v vasi gospoda poslanca samega in lahko že s strahom gledajo v bodočnost, ko bodo svoje pristaše preštelili na prstih ene roke.

VOLILNI SHOD V GORNJEM GRADU priredi kandidat Združene slovenske gospodarske liste g. Peter Mravljak na praznik 15. t. m. ob 8. uri zjutraj v prostorih gostilne Trobej. Somišljeniki in prijatelji so vabljeni.

SOSTANJ. 7. t. m. so se pojavili za gorami temni oblaki in pričakovali smo, da dobimo po štirinajstdnevni vročini nekaj dežja. Solnce je strašno pripekalo, a ob 8. so se temni oblaki začeli pomikati od juga proti severu in med velikim bliskanjem so pričele padati debele kaplje dežja. Pridrvelo je pravo neurje. Bliskalo in grmelo je tako, da so se ljudje strahoma poskrili po kotih. V Ravnah je treščilo v kozolčni steber in ga preklalo od vrha do tal. Potem je treščilo v Zapuškovo mlin v Šoštanj in pobilo nekaj opeke. Pri Florjanu v Prelogah so sedeli ravno pri večerji, ko je treščilo v gospodinjo, ki je bila pri priči mrtva. Gospodarja je samo omotilo, a otroci so ostali nepoškodovani. Po 10. je privrelo iz bližnjih gor takšna voda, da je poplavela vse travnike v dolini. Nekoliko pred navalom vode je šel posest-

nik in mlinar, po domače Lep, odpirat jez. Sredi odpiranja ga je zagrabil derečič val in mu odnesel svetiljko, da je ostal v temi sredi vodovja. V smrtnem strahu se je oprjel ograje in tako je visel tri četrt ure v vodi. Gotovo bi bil omagal, da ga niso v pravem času rešili delavci iz tovarne. V Pesjem se je iz strahu pred neurjem in ker se je zbal hude žene obesil mesar Ivan Drobež.

STUDENICE PRI POLJČANAH. Dovolite, g. urednik, da se Vam oglasim in rešim svojih težav. Bil sem ob smrtni postelji svojega očeta in so bile zadnje njegove besede: «Bodi pošten, miren in trezen, godilo se ti bo dobro na zemlji!» In seve, jaz to želim! Če me pa ljudje v miru ne pustijo in še posebno iz takšne hiše, kjer bi morali dati ljudem dober zgled, namreč iz župnišča, tedaj se razume, da tudi jaz vsega ne morem prenašati, kajti mi nisimo več v srednjem veku. Ker sem naročnik «Domovine», moram trpeti — ne samo jaz — ampak tudi moja goveja živina in moj fant, ki živino napaja. V našem trgu imamo res najboljšo vodo pred župniščem na občinski zemlji, in ker tudi drugi tam živino napajajo, jo tudi jaz. To pa ni po godu kuharici in dekli v župnišču. Dobil sem prepoved, ki je smešna. Ker torej prepoved ni zalegla, se je začelo drugače. Torej, poslušajte, čitatelji: lepega dne je bilo na dotičnem mestu, kjer je fant zmeraj pazil na živino, da ne bi napravila kakšne škode na župniškem posestvu, naloženo polno govejega blata, ne da bi bila živina sama poblatila, ker na dotično mesto sploh nikdar ne pride. Zaenkrat je bilo goveje blato, a kakšno še bo sledilo, ne vem... Proti takim navadam se bom pač bojeval in če to ne bo pomagalo, imam že nastavljen kanon, ki je tako nabasan, da bo nekaterim kar sapo zaprlo, če ga bom primoran sprožiti. — Josip Fuchs, ključ. mojster.

SV. ROK NAD ŠMARJEM. Dne 6. in 7. t. m. smo imeli nenavadno vesel sprejem dveh gostov iz Maribora, ki pa ostaneta za zmeraj pri nas. Pripeljala sta se dva velika zvonova že v soboto popoldne ob veliki udeležbi ljudstva iz raznih krajev in godcev. Vozila sta se iz Šmarja skozi Brezje, mimo Ponkovoške gorce, kjer je bil lep špalir. Posebno lepo pa je bilo dalje pri Arzenškovi hiši, kjer so se naravnost čudili folikemu delu in pa požrtvovalnosti domačih. Tu je bilo vse ob cesti z okinčanimi smrečkami okrašeno in z lepim slavalokom z napisom: Pozdrav novim

zvonovom! Ker imamo nove zvonove, bi si želeli še novega mežnarja, ker sedanji ni ravno sposoben za mežnarski posel. Za vzgled naj si vzame štomaškega in šentbarbarskega. — 6. avgusta soboto zvečer je prišel v gostilno K. Šketa pri Sv. Roku mladi posestnik Štefek Čujež, po domače Bedenjakov Štefek, iz Predance, vrgel je g. Šketa na tla, ga začel biti s pestmi po glavi in ga težko ranil na desnem očesu, tako da ga bo najbrže izgubil. Vrhu tega je še pretepel Alojza Sovinca, ki je bil ravno ta čas v gostilni. Bog ve, kaj bi se bilo zgodilo, da ni to preprečil duhovnik Vreže. Pripomniti moram, da je Čujež velik nasprotnik demokratov ter zvest naročnik in čitatelj «Slovenskega Gospodarja». Imel bo opravlja s sodnijo.

NOVA CERKEV PRI PTUJU. Cesta, ki pelje iz Ptuja proti Krapini-Rogatec, se vije od Podlehnik naprej po prijetni dolinici, ki je obdana s prijaznimi grički, na katerih se vidijo med vinogradi liki razpostavljenim stražam bele hiše stanovalecev. V tem prijaznem kraju sta si sosedi vsako stran ceste občini Nova cerkev in Sedlašek. Žalibog, da bo letos pritisk suše uničil nade in upe prebivalstva, ki je po svojih gospodarskih in finančnih razmerah že itak v bednem položaju. — Da pa še živijo med temi nekateri, ki jim prav dobro gre, se samo ob sebi razume in tudi opaža posebno ob volilnem gibanju, ki ga uprizarjajo v svrhu občinskih volitev strankarski elementi v občini Nova cerkev. Seveda razumemo, da ti gospodje niso zadovoljni s sedanjim volilnim zakonom, po katerem smo vsi enakopravni. Oj, to je jeza za naše gospode, da ne morejo pobasati kar sami cele občine v svoje žepel! Se-taj so zopet otvorili svojo ofenzivo, ki ni samo formalno, ampak hinavsko političnega značaja. Da pa bo širša javnost vsaj nekoliko informirana o gospodarstvu občine v času, ko je vladal režim, ki ga z vso močjo podpirajo sedanji vročekrvni in častihlepni gospodje, navedemo par dokazov: Ceste so bile v takem redu, da ubogi kmet s praznim vozom ni mogel do svoje hiše. Pri svojih sejah so bili tako skrbni za interese občine, da so namesto za popravo cest potrošili na račun občinske blagajne za svojo zabavo po 482 kron, po 312 kron itd. Seveda, to vse zato, ker so bili za kmeta in siromaka. Ker so pa danes take pojedine odpadle, in so se raje popravile ceste, pa kričijo naši gospodje, da ti ljudje niso za

z dela. Ogleдал se je okrog sebe in odločil kratko:

«To je hudič.»

Matilda je zajokala, da se je stresalo veneče telo. V mislih je kľela vse sanjane in užite slasti, njih sadove in samo sebe. Koča je bila nizka kakor še nikoli, skoro je tiščal strop na tilnik. Po kuhinji se je valila sopara, v sobi je kričala deca; njen smeh in krič pa je bodel Tildo do mozga.

«Da bi vsaj ti kaj več zaslužil,» je zamrmrala proti možu, ki je sedel za mizo nasproti malemu štedilniku.

«Zate bi bilo najbolje, če bi bil vsak moj žulj cekin,» je zamahnil Tomi jezno in segel z levico v brk. Kakor je motril ženo, se mu je zazdelo, da je grda, stara in zoprna.

«Bedak sem bil,» mu je ušlo ob spominu na tiste davne dni, ko jo je gledal mlado in svežo in jo hotel imeti za svojo.

«Saj si vedel prej,» se je branila žena osorno.

«Kaj sem vedel?! Tega nisem vedel, da si kakor leska z lešniki.»

«Grdoba!» je buknila žena zamolklo in sklonila glavo.

«Zdajle je konec,» je pomislila z žalostjo, ki ji je udušila besedo.

Iz trpke resničnosti je bežala misel nazaj v tisto sladko minulo, ko je bila dekle in srečna... Takrat je gledala življenje kakor da čuje lepo povest: Prišel je vitez in zaprosil kraljčino. In sta šla na sedmi grad in veselja ni bilo ne konca ne kraja... Ta lepa povest! Matilda je vedela tiste čase, da je vitez — Tomi... Ko hodi iz tovarne, ima roke kakor

jeklo, vendar gre ponosno in pogled mu šviga v desno in v levo: «Kje ste, dekleta?... Ona se je smehljala in si uravnavala lase tako, da so se ji vsipali v zapeljivih kodrih po čelu. — Tu smo, vitez črni, pelji nas na solnce!...»

«Če je kdo goljufan, sem jaz,» je vzdihnila medlo in se ni ozrla na Tomija. Jokala bi od žalosti in smejala bi se od onemogle jeze, najrajša pa bi zasadila nohte v možev obraz.

«Kdo je goljufan? Saj ti nisem nikdar obetal gradov.»

«Lakote pa tudi ne,» je zacepetala žena, vsa zaripljena v obraz.

«Pa pojdi delat, če ti ni prav,» je vztrajal puškar ledeno.

«Seve, jaz ležim doma: Trije otroci zraven vsega gospodinjstva.»

«In botra Jožeta,» se je zagrohotal Tomi z zasekljajem. Bogve kolikokrat je že mislil na to, a si je vselej premislil. Nocoj pa se mu je zdelo vse kakor nalašč pripravljeno za to, da izusti svoj sum.

«Vidiš,» je dražil trdovratno, «kaj dregaš okoli sebe, ko veš, da imaš opekline.»

Matildo je zadelo kakor strela. Krenila je z glavo na desno in na levo in lovila sapo.

«Reš,» se ji je izvilo slednjič in glas je bil raskav in suh.

Tomi se je topil v smehu: —

«Saj vem... Še preden je bilo, sem vedel: Meta ni moja, Tonče ni moj... Še Tini je... ha? Boter na levo, boter na desno. Čeprav je kosmat in godrnjav, srebrnjake ima pa le, kajne?»

Opletal je z obema rokama okrog sebe in ji molil zdaj levo pest, zdaj desno pest:

«Kar povej, kako si goljufana, da se moraš mastiti, ko se jaz potim,» je vihral slok in suh. Zatlačil si je v usta zalogaj tobaka in rjava tekočina mu je med kričanjem sikala izmed zob.

Matilda se je stresla. Sopenje se ji je trgalo iz prsi kakor težki sunki. Dvigala je roko, kakor za prisego, in jecljala samo:

«Ti — ti —»

«Ne jaz, ne, ampak Jože,» je pilil Tomi ostrino svojih bodic, vesel lastne moči.

Tedaj je Matilda zbesnela:

«Pojdi tja, kjer je mesto zate, tat!»

Brez misli je prišla posodo, ki ji je bila najbližja, in jo vrgla ob tla. Črepinje so zazvenčale in se razškrupile na vse strani, da je Tomi za hip izgubil oblast in je osupel strmel v prikazen pred seboj. Ženin spačeni obraz, njen nenadni krič, ropot, vse je leglo nanj z neznano močjo.

«Jaz tat, ti vlačuga! Čeden par,» se je sesedel na stol in si zaril prste v lase...

Tini je baš spravljala mala dva v posteljo, ko je začula vik. Majhno in drobno se je sukalo dekletce okrog malih in jima prigovarjalo z otroško ljubkostjo, da bi ju spravilo k pokoju. Ko pa je začulo ropot, se je prestrašilo in prisluhnilo. Popustilo je delo in stopilo v vežo, ki je delila sobo od kuhinje.

Zamolkel udarec je padel nekam. Tini je zadržtela, ko je čula, da je oče zaklel.

«Golazen,» je zarjula v kuhinji mati in dekle je vedelo, da je padlo po njej.

(Dalje prti.)

kmeta, ampak za doktorje! Nadalje: v občini se nahajajo revni pa tudi bogati invalidi. Nikdar pa še ni bilo slišati, da bi kak revež dobil kako podporo od občine. A sin veleposestnika je kot invalid dobil iz občinske blagajne 70 dinarjev (sedemdeset dinarjev). Ker je bil fest fant, jih je gotovo rabil za luksuš. Res imenitne zasluge so imeli takratni gospodje. Sami sebe so dobro gostili, bogate invalide s podporo podpirali, občinske ceste pa lepo prepuščali materi naravi, naj jih ona popravlja. Prijatelji in sinovi tega za občino pogubonosnega režima so danes nastopili v boju volilnih valov za zopetno vpostavitve temelja za blagostanje občine. Pač pa naglost ni dobra! Veslajte previdno! mi smo pripravljeni. Da pa boste imeli še več vpliva, smo pripravljene, da ob gotovem času zgoraj navedene podatke na verodostojen način dokumentarično dokažemo, da bodo volilci znali in se prepričali o resničnosti navedenih podatkov. Torej na svidenje!

SV. KRIŽ PRI LITLI. Marsikdo se bo začudil, da se je končno oglašil Sv. Križ, o katerem se do sedaj ničesar ni slišalo, čeprav bi se bilo treba že marsikaterikrat oglasiti. Potrpeli smo ter odlašali, ker vidimo, da nastopov našega gospoda župnika nikakor ni konec, temveč je postal še podjetnejši. Zaradi bližajočih se volitev smo kot resnicoljubni ljudje primorani, da gosp. župnika opozorimo, da njegova pridiga ob priliki blagoslovitve naših zvonov nikakor ni bila na mestu. Zakaj so bili nekateri mehikanski duhovniki preganjani, tega g. župnik ni pojasnil, da pa vam bo jasno, vam opišemo mi: Ljudstvo pod njihovim pritiskom in izžemanjem ni moglo več vzdržati ter se jih je ob priliki volitev osvobodilo. Vsi ti dušni pastirji, veliki bogataši, so se mastili na račun žuljev kmetskega ljudstva. Odkar se je g. župnik tukaj nastanil, je znano, da z dajatvami njemu ni konca ne kraja. Znano je tudi, da hoče vpeljati, kar niti stari ljudje ne pomnijo, in sicer, da bi se iz bogatih gozdov dostavljala drva na njegovo dvorišče, da bi mu vozniški tudi drugo njegovo blago vozili brezplačno. Farani, premislite, na ta način so delali mehikanski duhovniki in zato so jih malo prijeli za ušesa. — Bivši SLSar.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU. Najbolj ponižne ovce so naši klerikalci. Njim čisto navadno diktirajo kandidate. Sedaj jih sploh niso nič vprašali, ampak so jim kar postavili dr. Hohnjeca in Jakoba Rajha. Ta dva imata menda dosmrtno pravico, kandidirati pri nas. Drugo pa je vprašanje, če bodo volilci do smrti nosili svoje kroglice v klerikalno skrinjico. Najbolj smešno pri vsem tem je pa v našem okraju, da samostojna demokratska stranka kandidira dva najodličnejša kmeta, pa ji kljub temu pravijo klerikalci, da je gosposka. Klerikalci pa kandidirajo samo gospoda, pa so vseeno kmetska stranka. Takšno farbarijo prenesejo lahko samo najbolj zagrizeni klerikalci. Vsi drugi bodo 11. septembra pokazali, da kmeta v gosposki suknji več ne marajo. Tretja skrinjica je za kmeta, prva pa je tista, ki je same ob volitvah na shodih kmečka. Najbolj zanimivo pa je pri nas, da bodo Radičevci 11. septembra izumrli. Radičev kandidat nadučitelj Ivanjšič bo lahko vse kroglice iz celega okraja v enem samem žepu odnesel. Ljudstvo ima zadosti Radičeve republike. Naša prva skrb pa mora biti, da «Domovina» pride v vsako kmečko hišo. Zatorej vsi na delo, da bo naša zmaga 11. septembra popolna.

MALA NEDELJA. Velika javna tombola «Društvenega doma» se vrši nepreklicno na angelsko nedeljo, dne 4. septembra, v Društvenem domu. Mnogo krasnih dobitkov, ki bodo pred tombolo vsem na ogled. Vse domače in sosedno občinstvo se opozarja na to prireditev. V nedeljo 4. septembra vsi od blizu in daleč po srečo v Društveni dom k Mali Nedelji.

PREDANOVCI. Pred kratkim so imeli pri nas radikali velik shod v gostilni g. Vlaja. Na shodu so bili trije agitatorji, eden pristaš in devet demokratov. Najbolj smešno pri tem pa je bilo, ka so ne znali povedati, što je njihov kandidat. Nazadnje so se začeli med seboj prepirati radi kandidata. Povedali nam niso nič drugega kak, da so

demokrate napadali. Pač pa so pozabili povedati, če so vladni radikali, ali Pašičevići. Najbrže pa še sami tega ne vejo. Kruglico pa bodo v Predanovcih samo eno meli, to že vsi znajo.

KLJUČAROVCI. Pri nas so poljske tatvine na dnevnem redu. S polja izmikaajo vsakojake pridelke; tudi čebula gre tatovom v dobro. Enako se jim tudi purani ne gabijo. Sumijo predvsem nekega že starega odjemalca.

MURSKA SOBOTA. Najbolj važna ulica v cejlom našem varoši je gvüšno cerkvena ulica. Tam je v dr. Czifrakovi hiši tajništvo radikalne stranke, gde se milosti talajo in kvoeti postavljajo. Najbole smešno pa je či šteri takši v tajništvo smükne, šteri je radikalne zmage ne gvüšen. On se naimre boji, ka bi ga što vido. Zato se najprle malo pred hišo spancera, okoli gleda in če nikde ne vidi kakšega sumljivega demokrata pa notri smükne. Vse vkuper je edna velka komedija. Najboljše bi bilo vse takše doľfotograferati, ka bi se vido kakšne vole bodo ti gospodje bo volitvaj. Najveksi prijatelj tajništva radikalne stranke je pa Püconski bantoš Bükvič. Radikalna stranka je edno talingo včünila ar je njega ne za kandidata postavila. Murska Sobota pa je proti radikalni stranki hladna kak zimski veter. Najpametnejši so trgovci, ki so za politiko sploh ne brigajo. Bükvič pa je tak divji proti demokratom, ka jemi bržčas nebi po voli bilo, če bi šteri demokrat v njegovo banto prišo küpüvat. Če Murska Sobota vse prekmurske kandidate na lampici presveti, pač vsakši pošteni človik more reči, v drugo ladico nemrem lüčiti, kak v Godinovo.

MURSKA SOBOTA. Sokolsko društvo priredi dne 4. septembra veliko javno tombolo v parku grofa Szaparija. Glavni dobitki so: krava, nov bicikel, pohišstvo za eno sobo, klaľtra trdih drv, železni plug, vreča moke in klaľtra mehkih drv. Poleg tega je še nad 250 manjših dobitkov. Kakor se iz tega vidi, je letos mnogo več dobitkov kakor lani. Zanimanje za karte je že sedaj veliko. Dne 14. avgusta pa gremo vsi na velike sokolske slavnosti v Ljutomer.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

OBIRANJE NAMIZNEGA SADJA.

Vsak količkej vnet sadjar mora svoje sadno drevje poznati, ne le glede rodovitosti, ampak tudi glede sorte in njene vrednosti za kupčijo in domačo rabo. V mislih imam posebno jabolka. Mnogo sort je takih, ki nimajo kot namizno sadje nobene prave vrednosti in ki so dobre le za mošt in domačo rabo. V nekaterih letih jih lahko tudi za mošt prodamo, toda zmeraj le za nižjo ceno kakor jo imajo namizna jabolka.

Pri nas se moramo zanimati danes kar najbolj za dobre in rodovitne **namizne sorte**, ker dobimo za nje veliko več in ker se namizna jabolka zmeraj lahko prodajo. Za dobro namizno sadje je vsako leto pomanjkanje, tako da ga morajo v velika mesta dovažati celo iz Amerike in Avstralije. Pri nas bi lahko za namizno sadje veliko več dobili, ako bi ga začeli v večji meri gojiti in ako bi se zedinili na take sorte, ki so v trgovini cenjene in ako bi se vse oddaje lotili z združenimi močmi. Mali posestniki smo, zato moramo pridelano sadje zbirati, da ga spravimo od ene sorte toliko skupaj, da ga lahko odpošljemo v celih vagonih naprej. Danes imamo po raznih vaseh že toliko namiznega sadja ene in druge sorte, da ga lahko oddajamo na debelo, če ga vsi skupaj zberemo. Tako kakor pri mleku! Kaj pomeni posamezni živinorejec s svojimi par litri mleka? Pa pogledjte, koliko zmore cela vas ali pa več vasi skupaj, če oddajajo skupno svoje mleko. Prav to velja tudi za sadje. Treba le primerne organizacije.

Pri namiznem sadju je posebno važno, da ga z drevja obiramo in potem še sortiramo. Tudi temu delu se moramo privaditi, kakor so se po drugih krajih. Za tako sadje dobimo

dosti več. Namizno sadje mora biti zdravo, nepoškodovano, neobtolčeno, neobtisnjeno. V roke kupca mora priti brez vseh teh napak, tako kakor prihaja k nam sadje iz daljne Amerike in Avstralije. V zaboje ga moramo skrbno in trdno vložiti, da ne trpi na poti. Ves ta mali trud se nam izplača z višjo ceno.

Predvsem je pa treba, da je namizno sadje obrano. Tisto otresanje ali pa celo klatenje, kakor je pri nas v navadi, mora pri namiznem sadju prenehati, ker se s takim ravnanjem sadje poškoduje in kvari. Za trgovino je treba obranih in prebranih jabolok. Vsa ta dela opravljajo danes prekupci, ki profitirajo s tem delom več kakor pa dobi gospodar za sadje, ki ga je pridelal.

POZNO ŽVEPLANJE TRT.

Letos je trta do malega zdrava in brez peronospore. Toplo in suho vreme je zadržalo razvoj te bolezni, tako da se je nadejati letos saj v tem pogledu ugodnejše letine. Zato se pa v zadnjem času slišijo posamezni glasovi, da se tu in tam prikazuje plesen (oidij) na grozdju. Ta bolezen se ob toplem in suhem vremenu, kakršno imamo letos, posebno rada prikaže in je v takih primerih skrajni čas, da tudi proti njej nastopimo, če nismo prej ničesar ukrenili, kar bi bilo seveda obžalovati po vseh teh izkušnjah, ki jih že imamo z eno in drugo boleznijo.

Plesen na grozdju poznamo po sivem prahu, ki se pojavi na jagodah. Ta prašna prevleka je «oidij» ali grozdna plesnoba. Če se ta bolezen pojavi, potem nam napadene jagode zastanejo v razvoju, ne morejo zoreti, ampak nam namesto tega razpokajo, tako da se palki pokažejo. Škoda, ki jo na ta način trpimo, je velika in zato ne smemo zamujati nobenega časa, da v zadnjem trenutku rešimo, kar se še rešiti da.

Edini pripomoček, ki ga imamo v tem času proti grozdnji plesnobi, je ta, da napadeno grozdje nalahko požveplamo. V tako gorkem času, kakor ga imamo sedaj, je dobro žveplo še najbolj učinkovito sredstvo. Kdor ni doslej žveplal svojih trt, kakor se je po strokovnih listih ponovno priporočalo, naj jih saj sedaj žvepla, in sicer le po grozdju in po mestih, kjer se je na jagodah pojavila ta bolezen. To delo ni težavno, ker se omejuje le na napadeno grozdje. Vsak zamudnik žveplanja naj pregleda takoj svoj vinograd, da se prepriča, ali je njegovo grozdje napadeno, in naj ukrene v tem primeru potrebne mere.

Za žveplanje ni vsako žveplo enako dobro in enako učinkovito. Ni zadosti, da je žveplo zmleto v moko, ampak žveplo mora biti čisto t. j. pristno, brez vsakih tujih primesi, mora biti najfinejše zmleto in dvakrat prevejano (dvojno «ventilato»). V tej kakovosti se dobi pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Mošt, ki ga dobim po tako poznem žveplanju lahko dobi neprijeten duh po žveplozem vodiku. Tak mošt je treba prej pretočiti in pri tem gledati, da se mošt zadostno przračni in zveši, kar se da s primernim cedilcem na pipi lahko doseči.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na živinskem sejmu, ki se je vršil v torek 9. t. m. v Mariboru, so se cene goveji živini dvignile. Za kilogram žive teže so se prodajali: debeli voli po 8-50 do 9 Din, poldebeli voli po 7-75 do 8 Din, plemenski voli po 7-25 do 7-50 Din, biki za klanje po 7 Din, debele krave za klanje po 8 do 8-75 Din, plemenske krave po 7 do 7-25 Din, krave za klobasarje po 3-50 do 5 Din, molzne krave po 5-50 do 6-75 Din in mlada živina po 7 do 7-50 Din.

MESO. Za kilogram mesa so bile naslednje cene: govedina 10 do 19 Din, teletina 15 do 22-50 Din in svinjsko meso 17 do 30 Din.

ŽITO. Razpokoženje na svetovnih tržiščih je v zadnjem času mirnejše. Cena pšenici je v zadnjem tednu ostala skoraj neizpremenjena, samo glede turščice je zaradi slabih izgledov za letošnji pridelek opazati nagnjenje za nadaljnje povišanje

cen. Na ljubljanski blagovni borzi se je 9. t. m. nudila nova pšenica iz Bačke, dostavljena na postajo v Sloveniji po 345 do 350 Din za 100 kilogramov, turščica iz Bačke pa po 240-50 do 250 dinarjev za 100 kilogramov.

KRMA. Cena krmi se je pretekli teden nekoliko dvignila. Na mariborskem trgu se je preteklo soboto prodajalo seno po 45 do 60 Din za 100 kilogramov.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo dne 9. t. m. v valutah:

- 1 dolar za 56-15 do 56-35 Din;
- 100 avstrijskih šilingov za 800-50 do 803-50 dinarja;
- v devizah:
- 100 italijanskih lir za 308-27 do 310-27 Din;
- 100 nemških mark za 1352 do 1355 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 168-20 do 169 Din.

Sejmi

12. avgusta: Št. Jurij ob južni železnici (okolica).

16. avgusta: Rakičan, Vuzenica, Ptujška gora, Mozirje, Oplotnica, Gornja Lendava, Sevnica, Metlika, Osilnica (le za blago), Cerklje pri Kranju, Škofja Loka, Leskovec, Vače, Lož, Šmarje pri Ljubljani, Trebnje, Toplice pri Novem mestu.

17. avgusta: Kapele pri Brežicah, Šmarje pri Jelšah.

18. avgusta: Kandija (za živino in stavbni les).

19. avgusta: Hodoš.

20. avgusta: Mokronog, Stičina.

Kratke vesti

— Krediti državne Obrtne banke. Upravni odbor Obrtne banke kraljevine SHS je konstatiral na eni svojih zadnjih sej, da razpolaga banka za sedaj z zadostnimi denarnimi sredstvi v svrhu kreditiranja, kakor tudi, da še ni pričela izkoriščati reeskomptnega kredita pri Narodni banki.

— Na dan skupščinskih volitev so vsi sejmi prepovedani. Ministrstvo za trgovino in industrijo je prepovedalo vse na dan skupščinskih volitev 11. septembra vršeče se sejme. Občine, v katerih se vrši sejem, lahko sejem preneso na drug dan v letu. Za ta prenos morajo prositi pri pristojnem velikem županu.

— Stanje vinogradov v Sloveniji. Letošnja vinska letina kaže razmeroma dobro. Lepo vreme je ugodno vplivalo na razvoj trte, vendar pa so na drugi strani grozdi redkejši kakor običajno. Peronospora se je letos pojavila le v redkih primerih, pač pa se je pojavila v vinogradih plesnoba (oidij). Večjo škodo so letos povzročile edino elementarne neizgode. Toča je ponekod uničila cele vinograde. Letošnja letina po količini ne bo znatno večja od lanske, pač pa jo bo znatno prekašala po kvaliteti. Grozdi so se lepo razvili in če bodo dozorevali pri vročem solnčnem vremenu, bo odstotek sladkorja dosegel maksimum. V splošnem se pričakuje, da bo kvaliteta letošnjega vina prvovrstna in da bo dosegla letnik 1917. Stanje vinogradov ni povsod enako. Prav dobro kažejo vinogradi v ljutomerskem in ormoškem okolišju, nekoliko slabše bo izpadla letina v okolici Maribora, Halož in Konjic kakor tudi na Dolenjskem. Ker je staro vino skoraj razprodano (zaloge starega vina v Sloveniji se cenijo le na 10.000 hl) in ker na drugi strani letošnja letina po količini ne bo znatno presegala lanske letine, se pričakuje, da bo glede na dobro kvaliteto cena letošnjemu moštu precej visoka. Tudi izgledi za izvoz vina so ugodni, ker je stanje vinogradov v sosednjih državah slabše kakor pri nas in ker prihaja za izvoz v poštev predvsem kvalitativno dobro blago. Dobra vinska letina bo vinogradnikom mnogo pripomogla, da si v sedanjem težkem stanju nekoliko opomorejo.

— Razstava konj v nedeljo dne 25. septembra 1927. To v Ljubljani zelo priljubljeno in že tradicionalno razstavo priredi letos na velesejmskem

prostoru povodom pokrajinske razstave «Ljubljana v jeseni» Kolo jahačev in vozačev v zvezi s konjerejskim društvom v Ljubljani. Istega dne popoldne se vrši na vojaškem vežbališču pri Zalogu velika jahalna in dirkalna tekma, kar je zlasti ugodno, ker se more tudi konje dirkače razstaviti dopoldne na razstavi, popoldne pa se udeležiti z njimi dirke. Razstavijo se lahko toplotin mrzlokrvni žrebeli, kobile z žrebeti, zaskočene kobile, dvoletne in triletne žrebice, pripuščeni pa so tudi konji. Prijavne tiskovine se dobe v uradu velesejma osebno ali po pošti, prijave pa sprejema upraviteljstvo državne žrebčarne na Selu. V prijavnici naj se navedejo pasma, ime, spol, barva in znaki, rojstni dan, ime očeta in matere po žrebcu, izreditelja, lastnika in bivališče. Opozarjamo vse konjerejce in oficirje na to razstavo in prosimo, da določijo prijavo zaradi sestave kataloga vsaj do 1. septembra t. l. Določenih je več denarnih in častnih nagrad, diplom in kolajn. Informacije dajejo urad velesejma in Državne žrebčarne na Selu, samo pismeno pa predsednik eksekutivnega odbora Kola jahačev in vozačev, gospod dr. F. Lukman, advokat v Ljubljani, Gradišče.

— Kako bo izpadla letošnja letina v naši državi. Po vesteh iz različnih pokrajin naše države je soditi, da je letošnji pridelek pšenice manjši od lanskega. Najslabše je izpadla letina v Srbiji. Tudi Vojvodina, Hrvatska in Slovenija so pridelale manj pšenice kakor lani. Vendar pa primanjkljaj ni tako velik, da bi bila ogrožena

prehrana ljudstva. Zelo slabo bo izpadla letošnja letina turščice v Vojvodini in Slavoniji. V teh krajih bo pridelek turščice najbrže za polovico manjši kakor lani. V krajih, kjer je v zadnjih tednih padlo nekaj dežja, je stanje turščice nekoliko ugodnejše. V južnejših krajih naše države je suša povzročila kmetom veliko škodo.

— Gostilničarjem in prodajalcem alkoholnih pijač! Gostilničarji in prodajalci alkoholnih pijač se opozarjajo, da morajo praviloma plačati trošarino na vse žganje, ki ga skuhamo doma, pa najsi bo to žganje določeno za prodajo ali samo za domačo potrebo. To je načelo, vendar lahko dobijo te osebe za gotovo količino žganja oprostitev od plačanja trošarine, če to zahtevo pravočasno vložijo. Rok za prijavo poteče s 15. avgustom t. l. Kdor zamudi ta rok, izgubi pravico, kubati žganje zase brez plačila trošarine. Prijave se vložijo pri županstvih, če pa županstva nimajo potrebnih tiskovin, pri oddelku finančne kontrole. Nadalje se opozarjajo vsi točilci alkoholnih pijač, da se bo letos zopet vršila nova odmera točilne takse za leta 1928./1930. Zato naj plačevalci vložijo prijave pri oddelkih finančne kontrole.

— Semenska rž za Prekmurje. Letošnja žetev rži je bila slaba. Posebno neugodna pa je bila radi pomladanskega mraza v okraju Dolnja Lendava. Mnogo kmetovalcev niti semena ni pridelalo. Veliki župan je zaprosil ministrstvo za kmetijstvo za pomoč za nabavo in razdelitev semenske rži po znižani ceni med najhujše prizadete kmetovalce dolnjelendavskega okraja.

Klerikalci za velekapitaliste v škodo kmet-skega prebivalstva

Okrajni cestni odbori in podeželske občine oškodovane za milijonske vsote — Klerikalci so podarili kapitalistični Trboveljski premogokopni družbi 10 milijonov dinarjev na leto — Prazni klerikalni izgovori o čl. 82. fin. zakona — Klerikalna odgovornost za povišano obdavčenje kmetskega prebivalstva — Podpisi klerikalnih ministrov na zakonu, ki je oškodoval okrajne in občinske samouprave za težke milijone

Eden najhujših udarcev za naše okrajne blagajne, okrajne cestne odbore, zdravstvena okrožja, okrajne zastope in podeželske občine predstavlja člen 82. finančnega zakona, po katerem kapitalistična industrijska in podobna velepodjetja niso dolžna plačevati občinskih doklad več kot 200 %, vseh ostalih samoupravnih doklad pa ne več kot 25 %.

S to določbo finančnega zakona so naše okrajne in občinske samouprave oškodovane za težke milijone, ki jih bodo morali plačevati sedaj kmetje, obrtniki in trgovci in sploh vsi pridobitni sloji razen kapitalističnih akcijskih družb, ki so obvezane k javnemu polaganju računov.

Predsednik oblastnega odbora in podnačelnik SLS dr. Marko Natlačen je dne 18. junija leta 1927. sam v ljubljanskem «Narodnem dnevniku» priznal, da se je kapitalistični Trboveljski premogokopni družbi, ki je najmočnejši davkoplačevalec v ljubljanski oblasti in ki plačuje zlasti ogromen odstotek tako zvane posebne pridobnine, posrečilo spraviti v finančni zakon to nesrečno določbo, vsled česar bo n. pr. proračun litijskega cestnega odbora izgubil nad en milijon dinarjev na pričakovanih dohodkih ter bo postalo zaradi tega njegovo redno poslovanje sploh nemogoče. Okrajni zastop v Laškem pa bo izgubil zaradi te velekapitalistične določbe nad 2 milijona dinarjev po ugotovitvi dr. Natlačena, vsled česar bo nastopil občuten zastoj v njegovem rednem poslovanju.

Predsednik ljubljanskega oblastnega odbora dr. Natlačen je izjavil, da se najpotrebnejši cestni okrajni nahajajo zaradi čl. 82. finančnega zakona

v skrajno kritičnem finančnem položaju, tako da je njihovo nadaljno poslovanje resno ogroženo.

Ako pomislimo, da imamo nešteto občin v Sloveniji, kjer obstoje velika kapitalistična podjetja in v katerih znašajo občinske doklade nad 200 odstotkov, da znašajo v ljubljanski oblasti skoro povsod doklade za okrajne blagajne nad 25 odstotkov, celo nad 100 odstotkov, za cestne odbore pa celo nad 400 odstotkov, za okrajne zastope v mariborski oblasti povprečno od 100 do 600 odstotkov in še čez, potem si lahko predstavljamo, kolike vsote bo prihranil novi finančni zakon, za katerega so glasovali v Narodni skupščini naši klerikalci, kapitalističnim velepodletjem.

Za malega človeka, za kmeta in delavca, klerikalci v vladi niso določili maksimiranja doklad, pač pa

za kapitaliste.

ki so večinoma še tujci na naši zemlji in ki odnašajo svoje milijonske dobičke v inozemstvo.

Milijoni, ki so z omenjenim čl. 82 finančnega zakona odpadli predvsem cestnim odborom, se bodo morali sedaj šteti iz žepov revnih davkoplačevalcev na deželi. Namesto, da bi kapitalistične družbe gradile in vzdrževale ceste, ki jih same največ izrabljajo, bodo to morali odslej delati samo mali ljudje na deželi, ki se že sedaj komaj preživljajo od dneva v dan.

Spričo tega dejstva je prav, da navedemo naslednji primer:

V Trbovljah so n. pr. znašale doklade za okrajno blagajno 100 odstotkov, za okrajne ceste pa 150 odstotkov. Te doklade bodo še naprej plačevali kmetje, delavci, obrtniki in trgovci, samo

Trboveljska premogokopna družba, ki ima na leto ogromne milijonske dobičke, bo plačevala odslej le 25 odstotkov.

Na ta način bo Trboveljska premogokopna družba prihranila na cestnih dokladah v občini Zagorju približno 530.000 Din, v Kotredežu 50.000 Din, v Arsišah 470.000 Din, v litijskem okraju torej več kot milijon dinarjev. V laškem okraju pa bo prihranila na cestnih dokladah nad dva milijona.

Pri dokladah za okrajno blagajno bo Trboveljska premogokopna družba na ta način prihranila v občini Zagorje približno 320.000 dinarjev, v Kotredežu 31.000 Din, v Arsišah 260.000 Din, v litijskem okraju torej okoli 630.000 Din, medtem ko bo v laškem okraju prihranila poldrug milijon dinarjev.

Skupaj bo znašal ta prihranek Trboveljske premogokopne družbe nad pet milijonov dinarjev, klerikalni oblastni poslanec Lebinger pa je celo priznal, da bo Trboveljska premogokopna družba pri vseh svojih podjetjih prihranila na raznih samoupravnih dokladah okroglo 10 milijonov dinarjev.

Kar velja za Trboveljsko premogokopno družbo, velja seveda tudi za ostala kapitalistična industrijska podjetja po vsej državi, pri nas pa posebno za ona na Jesenicah, v Trbiču, v Kranju, v Celju, v Kočevju, v Rajhenburgu in povsod drugod, kjer obstoje.

Tako bodo

kmetje, obrtniki in trgovci ter ostali davkoplačevalci sami morali vzdrževati ceste

in druge samoupravne ustanove, ki jih dejansko najbolj izrabljajo velika kapitalistična industrijska podjetja, kajti finančni zakon ne zabranjuje, da bi se tem malim davkoplačevalcem ne smeje povišati razne doklade na 500 ali pa celo 1000 odstotkov.

Klerikalci, ki so glasovali za novi finančni zakon, se sedaj izgovarjajo, da je bil čl. 82 vanj vtihotapljen in da niso vedeli zanj. Ta izgovor je prazen

in seveda izmišljen.

Resnica, da je bil ta člen predložen v amandmajih finančnega ministra finančnemu odboru kot nov čl. 72 g in da se je o teh amandmajih razpravljalo v ministrskem svetu in v finančnem odboru.

V finančnem odboru je nastopil in govoril proti njim samostojno-demokratski poslanec Juraj Demetrovič, ki je opozarjal na vse škodljive posledice, klerikalci pa so zanje glasovali tako v finančnem odboru kakor v plenumu Narodne skupščine.

Poudarjamo, da so bili tedaj

v vladi trije klerikalni ministri

dr. Kulovec, dr. Gosar in inž. Serbec, ki so bili vedno navzoči pri sejah ministrskega sveta, ko so se na njih obravnavali amandmaji finančnega ministra.

Vsekakor so morali klerikalni ministri pristati nanje, ker bi jih finančni minister drugače ne mogel predložiti finančnemu odboru, kjer so klerikalci prav tako glasovali zanje kakor tudi pozneje v plenumu Narodne skupščine.

Ugotavljamo tudi to, da nosi finančni zakon, kakor ga je sprejela klerikalno-radikalna večina v finančnem odboru in v plenumu Narodne skupščine

podpise vseh klerikalnih ministrov,

ki bi lahko te podpise odrekli, ako je bil res čl. 82, ki ni nič drugega kakor amandma čl. 72 g, vtihotapljen v finančni zakon.

In končno se moramo vprašati tudi za primer, ako bi bil nesrečni čl. 82 res vtihotapljen v finančni zakon, kakšni ministri in poslanci so vendar naši klerikalci, ki si puste od svojih zaveznikov prijateljev vtihotapiti brez svoje vednosti v zakone nesrečne določbe, ki pomenjajo naravnost

katastrofalen udarec

predvsem za naše podeželsko prebivalstvo ter vse majhne davkoplačevalce in ki na drugi strani brez vsake potrebe darujejo velikopitalističnim družbam ogromne milijonske vsote v škodo ljudskih žepov.

Ali so morebiti

klerikalni ministri spali

na sejah ministrskega sveta, v finančnem odboru in v Narodni skupščini, ko so se obravnavale posamezne določbe finančnega zakona?

Na ta način bi tudi lahko

podpisali svojo smrtno obsodbo!

Vsak pameten človek pogleda prej, kaj podpiše in klerikalni ministri so finančni zakon, kakor je bil z glasovi klerikalcev in radikalov sprejet v Narodni skupščini, podpisali lastno-ročno.

Klerikalna trditev o vtihotapljenju čl. 82 v finančni zakon je torej

navadna pravljica,

v katero noben trezno misleč in razsoden človek verjeti ne more.

Verjamemo, da bi se klerikalci radi znebili odgovornosti za milijonsko škodo, ki so jo povzročili na ta način našim cestnim odborom, okrajnim zastopom in občinam, toda s tako bedastimi izgovori se je ne bodo znebili, ker vendar ne bodo tudi trdili, da so bili ponarejeni tudi podpisi njihovih ministrov.

Odgovornost klerikalnih ministrov

za škodljive posledice čl. 82 finančnega zakona je popolna, kar je dovolj razvidno iz navedenega. Milijoni in milijoni bodo šli zato iz ljudskih žepov v korist kapitalističnim družbam, ker klerikalni ministri in poslanci niso znali varovati ljudskih interesov.

Namesto, da bi klerikalci poskrbeli za to, da bi se vrnil okrajnim cestnim odborom denar, ki ga je država pobrala samo v Sloveniji po izjavi klerikalnega ministra za javna dela inž. Dušana Serneca okoli 10 milijonov dinarjev ter omogočili tako zmanjšanje sedanih cestnih doklad vsem davkoplačevalcem, so z nesrečnim čl. 82 povzročili, da se bodo morale po mnogih okrajih te

doklade še povišati,

ker velekapitalističnim družbam ne bo treba več plačevati dosedanjih doklad.

Spričo vsega tega se moramo vprašati: Ali je mogoče še zaupati klerikalnim voditeljem, ki so dokazali na tak način svojo popolno nesposobnost, ki so oškodovali naše ljudstvo, predvsem pa našega kmeta za tako ogromne milijonske vsote?

Kakšni poslanci so to, ki si puste nekaj vtihotapiti v zakone, — ako bi bilo to res — kar je v škodo našega ljudstva?

Mislimo, da pameten in razsoden človek pri volitvah takim nesposobnim poslancem, kakor so naši klerikalci, ne more izkazati nobenega zaupanja več!

BELEŽKE

BOJ PROTI OSEBAM.

«Kmetijski list» piše, da je priljubljeno orožje njihovih političnih nasprotnikov boj proti osebam in se neprestano vršijo napadi zlasti na gg. Puclja in Radiča.

Mi pribijemo, da doslej osebno nismo nikogar napadli, pač pa so baš tisti, ki bobnijo proti osebni napadom — sami in prvi zakrivali najgrši osebni napad, tako na tovariša Kušarja, posebno pa na Ureka, in sicer na javnih shodih in tako grdo, da je jasna namera njih klevet, za katere bodo krivci dajali odgovor pred sodiščem.

Da se njihovemu listu ne bi moglo kaj očitati, pa so celo stvar spravili v drug list, katerega urednik je Pucljev prijatelj.

Cela objava proti tovarišu Ureku je tako prozorno izmišljena, razna vprašanja so postavljena tako hinavsko, da se bo moral prizadeti pač še kje malo pomeniti z gospodo.

Tudi «šala» je dobra, dokler je dovtip, a vsaka sirovost še ni šala, to bi Pucljevi prijatelji pač že morali vedeti.

GROZNO VROČE

postaja zelenim generalom v radičevskem generalnem štabu v Ljubljani, kajti silno neprijetne vesti jim dohajajo od povsod.

Da kmetje Puclja ne marajo in da mu ne zaupajo, to so itak prav dobro vedeli, a mislili so, da jih bodo vendarle tik pred volitvami že še kako nafarballi in si zagotovili njih glasove.

Pa so nastopili Kušar, Urek in Roškar, znani, res pravi kmetijski prvoboritelji. Ljudstvo je njih upor proti radičevski komandi sprejelo z navdušenjem in se jim priključilo. Celo veliko je takih, na katere so zeleni generali računali z vso gotovostjo kot zveste pristaše, pa so čez noč s Kušarjem in Urekom.

V ljubljansko-novomeškem volilnem okrožju je stvar taka, da gre v Beli Krajini vse s Kušarjem, v novomeškem okraju skoraj vse z malimi izjemami, v krškem isto, v logaškem ne bo za Puclja niti enega glasu, v kočevskem okraju ne bo za Puclja nič, istotako ne v kranjskem. V radovljiskem okraju bo Azman slabo odrezal, v kamniškem za radičevce ne bo nič, v ljubljanskem okraju pa gre vse s Kušarjem.

Celo tako odkritosrčni smemo biti, da povemo, da bo mnogo čuvarjev Pucljeve skrinjice volilo Kušarja in kar je najvažnejše, celo več kandidatov s Pucljeve liste gre s Kušarjem, kajti te so zeleni generali prehiteli ter jih vlovili na svojo kandidatno listo, preden so ti mogli kaj izvedeti o Kušarjevem in Urekovem pravem mnenju.

Sedaj tudi vemo, zakaj se je zelenim generalom tako mudilo, čimprej vložiti kandidatne liste. Mislili so seveda, da jim vsaj glasovi tistih ostanejo, ki kandidirajo, a se celo tu so se všteli.

„EDINOST“ VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

KDO JE KRIV SLABIH VLAD?

Vlada je predstaviteljica naroda, je vidno vtelesenje narodovih napak. Ako se danes govori o breznačajnosti in podkupljivosti poslancev in vlade, si moramo predočiti, da smo take ljudi izvolili sami! Zakaj smo volili iz naših vrst ravno najslabše ljudi, namesto najboljših?

Pridušujemo so povsod proti sebičnosti, proti lenobi in pohajkovanju ter zanemarjanju svojih dolžnosti, toda sebe ne vprašamo, kako živimo, kakšne so naše želje, kaj hočemo, kdaj smo koristili občini, državi in narodu?

Samo oni, ki je resnično reden, vesten, delaven in nepohlepen v svojem dnevnem delu in v svojem življenju, ima pravico, zagnati kamen kritike po naših javnih nerednostih.

Ako danes tožimo, kakšni ljudje so naši poslanci in vlada, kje je bil pri prejšnjih volitvah naš razum, naš čut za državo, kje je bila naša vest? Zakaj se niso zbrali napredni ljudje, da bi poslali v vlado najboljše ljudi? Sebe obdolži, kdor si lahkomišljeno volil nevredne ljudi. Le še kratek čas in ponovno Vas bo klicala državljanska dolžnost, ponovno boste stali pred volilno skrinjico. Tedaj ne pozabite, da boste odločali za daljšo dobo let o življenju in bodočnosti naroda in države.

Vsak naj sebe moralno povzdigne, vsak naj se bojuje s slabimi lastnostmi in s svojimi strastmi. Vsak bodi vzor drugim, posebno svojim najbližjim. Podpiraj dobro vedno in povsod — stvar naj odloča, ne oseba.

Delaj vsak za poglobitev in izboljšanje lastnega življenja, potem šele boš imel pravico brez očitka vesti, soditi naše javne zadeve.

Predvsem pa: voli poštene, pametne, napredne poslance. Za tem enostavnim pravilom se skriva skrivnost boljše in lepše narodne in državne bodočnosti in s tem tudi srenejša bodočnost vsakega posameznika.

DOMAČE NOVOSTI

* **Napredna kandidatna lista za Ljubljano vložena.** Pri deželnem sodišču v Ljubljani je bila prejšnji teden vložena skupščinska kandidatna lista naprednega bloka za mesto Ljubljano. Kandidat je oblastni poslanec in direktor «Jutra» dr. Albert Kramer, njegov namestnik pa železniški uradnik Ernest Vargazon. Lista ima drugo skrinjico.

* **Preustroj poljedelskih šol.** V ministrstvu za poljedelstvo je imenovana posebna komisija, ki ima nalogo, da izdela predlog za preustroj in izenačenje vseh poljedelskih šol v državi.

* **Trasiranje proge Kočevje-Vrbovsko.** Iz Beograda poročajo, da so bila te dni končana dela za trasiranje novoprojektirane železniške proge Kočevje-Vrbovsko. Prometni minister bo v kratkem razpisal javno licitacijo glede gradnje te proge.

* **Brezplačne vožnje za provizioniste in rentnike.** Prometni minister je odredil, da se letno dovolijo trije brezplačni vozni železniški listki železniškim provizionistom in rentnikom.

* **Javni shodi v breziškem okraju.** Dne 15. avgusta ob sedmih zjutraj v Sromljah in ob enajstih v Artičah. Govorila bosta Ivan Urek in dr. Janko Drnovšek. Dne 21. t. m. ob sedmih zjutraj v Pišecah in ob dveh popoldne na Bizeljskem. Govorila bosta Ivan Urek in dr. Lj. Stiker. Dne 27. t. m. ob osmih zvečer v Brežicah. Govorila bosta dr. Ljudevit Pivko in Ivan Urek. Dne 28. t. m. ob sedmih zjutraj v Dobovi, ob enajstih v Kapelah in ob treh popoldne v Blanci, kjer bosta govorila dr. Ljudevit Pivko in Ivan Urek. Dne 3. septembra ob osmih zvečer v Sevnici. Govorila bosta Ivan Urek in dr. Lj. Stiker. Dne 4. septembra ob sedmih zjutraj v Zabukovju, kjer bosta govorila Ivan Urek in dr. Lj. Stiker. Dne 8. septembra ob sedmih zjutraj v Zdolah in ob enajstih v Vidnu. Govorila bosta Ivan Urek in dr. Janko Drnovšek.

* **Volilni shod v Gornjem gradu** bo priredil kandidat Združene slovenske gospodarske liste g. Peter Mravljak na praznik 15. t. m. ob osmih zjutraj v prostorih gostilne Trobej. Vabimo vse somišljenike in prijatelje.

* **Proslava petdesetletnice rojstva Otona Zupančiča.** Belokranjsko dijaštvo proslavi v nedeljo dne 21. avgusta popoldne na Vinici petdesetletnico rojstva našega največjega še sedaj živečega pesnika Otona Zupančiča. Dijaki se pripeljejo v Črnomelj že v soboto 20. avgusta z dopoldanskim vlakom in nato odidejo na vozovih na Vinico, kjer bo prijateljski sestanek in izleti po okolici. Hrana za oba dni stane 30 Din, voz od Črnomlja do Vinice 5 Din za osebo. Prenočišča bodo zastoj. Vabljeni so vsi slov. dijaki in prijatelji pesnika, da se udeležijo proslave in si ogledajo njegov rojstni kraj. Vse, ki se nameravajo udeležiti, naj radi hrane in voza to javijo na naslov: Oton Bevkopec, abit., Vinica, Bela Krajina. Slovenci, pokažimo, da spoštujemo svoje velike moč!

* **Vojni tovariši!** V nedeljo 21. avgusta t. l. se vrši na Brezjah (Otoče) naš občni zbor in vsakoleten od Vas zahtevan skupen sestanek vojnih tovarišev iz cele Slovenije. Dnevni red: 1. Otvoritev, govor, sv. maša za padle tovariše na prostoru pred cerkvijo. Sodeluje železničarska godba «Sloga» iz Ljubljane. 2. Sestanek in občni zbor Z. S. V. na prostem: a) poročila odbora, b) volitev odbora in dveh revizorjev za prihodnje poslovno leto, c) eventualna sprememba pravil, d) pozdravi in govori, e) slučajnosti. Polovična vožnja dovoljena, in sicer od četrtkove polnoči dne 19. avgusta do torkove polnoči dne 23. avgusta. Na odhodni postaji kupite celo karto do Otoč ter zahtevajte, da jo moko žigosajo. Karte nikjer ne oddajte, ker se z njo nazaj zastoj peljete. Izkaznice dobite na Brezjah za 3 dinarje in preplačila se hvaležno sprejemajo za razne stroške prireditve in dobrodelni fond Zveze. Pevci, prinesite seboj note pesmi: 1. Ti, o Marija, 2. Oj ta soldaški boben (Marolt), 3. Spomladi vse

se veseli (Pavčič), in 4. Oj Doberdob (Prelovec). Poskušnja v samostanski dvorani v nedeljo 21. avgusta točno ob 9. uri. Tovariši, apeliramo na Vas! Ne izdamo nikakih letakov, nikake bučne reklame, sami agitirajte, mož do moža, za številno udeležbo.

* **Državna šola za sestre pomočnice v Zagrebu** je razpisala natečaj za VII. kurz, ki se prične dne 1. septembra. Državna šola za sestre pomočnice je institucija za izobrazbo civilnih sester. Njihova naloga je, da so narodu svetovale za zdravo in higijensko življenje, da mu nudijo prvo pomoč v nezgodi, da ga uče negovati bolnike, a v primeru nalezljive bolezni so narodu varuhinje zdravja oziroma katerih zdravje je ogroženo. Mnogostranska in odgovorna naloga sestre zahteva, da stopijo v ta poklic samo čne devotke, ki so popolnoma zdrave, dovolj resne, ki imajo voljo za delo in ljubezen za narod. Pogoji za sprejem v šolo so: 1. da je kandidatka izpolnila 18, a ne prekoračila 30 let. 2. da je državljanica kraljevine SHS. Od drugih se sprejemajo samo deklice srbsko-hrvatske ali slovenske narodnosti iz okupiranega ozemlja; 3. da je popolnoma zdrava; 4. da je z uspehom dovršila vsaj 4 razrede srednje šole. Lastnoročno pisane prošnje naj pošljejo na ravnateljstvo državne šole za sestre pomočnice v Zagrebu, št. 12, do 19. avgusta. Priložiti je treba krstni list, domovnico, zdravniško spričevalo o fizični sposobnosti, npravstveno spričevalo redarstva in potrdilo občine, kje je živela in s čim se je pečala reflektantinja po končani šoli.

* **Sprejem gojencev v vojaško veterinarsko šolo v Zagrebu.** V vojaško veterinarsko šolo v Zagrebu se sprejme letos 50 gojencev z dovršenimi 4 razredi gimnazije ali realke. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasa, objavljenega v Uradnem listu z dne 30. julija 1927, št. 81.

* **Uradni dnevi politične oblasti v Hrastniku** se letos še ne bodo uvedli radi pomanjkanja denarnih sredstev. Toliko na znanje povpraševalcem.

* **Za začasnega župnega upravitelja na Prežganjem** je imenovan ljubljanski katehet g. župnik Franc Šmit, znan v litijskih krogih še, ko je bil beneficijant v Šmartnem ter katehet v Litiji in je ostal vsem Litijčanom kot planinec v prijaznem spominu. Na Prežganjem se bavi s posebnim sportom: v kratki dobi je pobil že 16 gadov, samih lepih eksemplarjev.

* **Mariborska bolnica** zopet prenapolnjena. Mariborska bolnica, ki je postala po osvobojenju osrednji zavod za vso mariborsko oblast, že dolgo več ne odgovarja danim potrebam. Zadnja leta je skoraj stalno prenapolnjena, tako, da morajo bolniki ležati tudi po hodnikih. Zadnje tedne pa vlada tak naval na bolnico, da morajo v kirurški oddelku težko bolne natrpati po dva in dva v eno posteljo. Vse intervencije za povečanje bolnice so ostale doslej zaman. Bil bi skrajni čas, da stori oblastna skupščina primerne ukrepe in z državno podporo razširi prepotreben zavod, ki bi bil tudi sicer potreben modernizacije.

* **Avto-vožnja Novo mesto-Brežice.** Poštna uprava je dala v promet zastarele avtoomnibuse brez zračnih pnevmatik, tako da je vožnja z njimi prava muka za potnike. Ni čuda, da se množe pritožbe! Cene tudi niso zmerne, ker stane do Brežic za eno osebo 66 Din. Nekaj obratnega je na progi Stična-Zužemberk, kjer je vožnja v zasebnih rokah in je poskrbljeno za komoditeto potnikov. Poleg tega so tudi cene zmerne, ker stane vožnja do Zužemberka le 25 Din. Zeleti je, da se promet na progi Novo mesto-Brežice prilagodi potrebam in zahtevam časa.

* **Smrtna kosa.** V čestiti starosti 72 let je umrl ugledni posestnik in gostilničar v Leskovcu pri Krškem, g. Franc Lavrinšek. Bil je kot poštenjak in dober gospodar znan po vsem Posavju in je vobče užival ugled. Pokojnemu blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Pojav otroške kolere.** V nekaterih krajih Bosne se je pojavila v zadnjem času neka doslej malo znana bolezen, nazvana otroška kolera (cholera infantum), ki se loteva predvsem malih otrok. V sarajevski bolnici je umrlo doslej 37 otrok v starosti do dveh let. Bolezen povzroča uživanje nezrelega sadja in nezdrave vode. Oblasti so izdale na prebivalstvo navodilo, kako naj se postopa z bolniki.

* **Stroga odredba proti ciganom.** Okrajno glavarstvo v Novem mestu je odredilo, da smejo bivati cigani le v onih občinah, kamor so pristojni. Izven teritorija svojih pristojnih občin se ne smejo pod nobenim izgovorom zadrževati, tudi ne istih zapustiti pod pretvezo, da gredo v drugo občino na delo. Upoštevanje te odredbe bo nadzorovalo orožništvo. Prestopki se bodo kaznovali.

* **Tržne cene za Celje** je zopet ugotovilo tržno nadzorstvo. Te cene se od zadnjih razlikujejo v par primerih.

* **Strašna toča v Savinjski dolini.** Iz Zalca nam poročajo: Komaj nas je šele prestrašila vest o veliki škodi, ki jo je povzročila toča na Bizeljskem, že je le-ta obiskala tudi nas preteklo sredo zvečer med 23. in 24. uro. Razsajala je jugozapadno in severozapadno žalskega trga ter uničila hmeljišča. Padala so kakor jajca debela zrna in v četrtek zjutraj so bile vse brazde polne poldorozelih hmeljevih kobul. Hmeljarji, ki imajo okoli Vrbja in proti Gotovljam hmeljišča, trpijo ogromno škodo. Ista usoda je prizadela tudi občino Št. Peter v Savinjski dolini. Nepoškodovana pa so ostala hmeljišča vzhodno žalskega trga.

* **Elektriki iztrgana žrtev.** Prejšnji četrtek je pomožni monter ptujske Zadrudne elektrarne, 18letni Tine Sakeljšek popraviljal električni likalni stroj pri likarici Reicherjevi v Prešernovi ulici. Pri delu je bil čisto sam, niti od domačih ni bil nikdo navzoč. Pri popraviljanju likalnika se je mladi monter gotovo dotaknil električnega voda z napetostjo 380 voltov. Šele nekoliko pred poldnem so ga našli ob likalniku v popolni nezavesti. Takoj so poklicali zdravnika dr. Mrgoleta, ki je s tričetrt ure trajajočim umetnim dihanjem mladeniča zopet obudil k življenju. Monter je zdaj po mnenju zdravnika že izven vsake nevarnosti. Na kraj nesreče sta takoj prihitela tudi obratvodja in komercialni ravnatelj Zadrudne elektrarne, ki sta monterja odpemila v domačo oskrbo. Zdravnikova pomoč je prišla v poslednjem trenutku. Če bi bil monter še količkaj dalje ležal v nezavesti ob električnem toku, bi bila pomoč prepozna in elektrika ne bi bila več izpuščila ugrabljene žrtev.

* **Nevaren prosjak.** V Končarjevo trgovino v Litiji je prišel neki brezposelnik prosit podpore. Komaj pa se je trgovec obrnil k svoji pisalni mizi, je že zagrabil dolgoprstnež za nekaj kosil robe, ki je ležala na mizi. Gospod Končar, ki je tatvino kmalu opazil, je pohitel za nadležnim gostom, a ga je že zmanjkalo. Obrnil se je za pomoč na orožniško postajo, ki je odšla takoj na poizvedbo. Tatinskega prosjaka so ujeli baš v trenutku, ko je prodajal ukradeno robo. Aretirali so ga in oddali v litijske sodne zapore. Sicer je pa v ječah star znanec: to je že njegov 26. posej v sodnem zavetišču, kjer bo ostal nekaj dni.

* **Žrtev strele.** Kakor drugod v Sloveniji je prejšnji teden tudi v Saleški dolini divjala silna nevihta. Bliskalo je in grmelo. Pri Trobinovi v Družmirju je udarila strela, ko je bila družina zbrana v kuhinji. Luč je ugasnila. Ko so se domači zopet zavedli in prižgali luč, se jim je nutil grozen prizor: gospodinja Helena Trobinova je ležala mrtva na tleh — ubila jo je strela.

* **Ubila zaradi klobuka.** V Beogradu se je pripetila tragična nesreča. Hčerka trgovca Radenko-

NE SAMO NAJCENEJSE, AMPAK TUDI NAJBOLJSE BARVE, LAKE, FIRNEZ,

steklarski klej, čopiče ter vse potrebščine za slikarje, plekarje in druge v te stroke spadajoče predmete dobite v staroznani trgovini na Miklošičevi cesti, nasproti frančiškanske cerkve
Ivan Jančar

viča je sedela s svojim zaročnikom pri oknu, na katerega je položila klobuk. Z nerodno kretnjo pa je vrgla klobuk z okna na steklen balkon. Ko je hotela pobrati klobuk in je stopila na stekleno ploščo, se je steklo udrlo in je padla z drugega nadstropja na ulico, kjer je obležala z razbito glavo. V brezupnem stanju so jo pripeljali v bolnico.

* **Samomor hlapca.** V Limbušu se je obesil 63letni Jakob Donik v sadonosniku svojega gospodarja prvi dan po prihodu v svojo novo službo. Pri sebi je imel dve hranilni knjižici, glaseči se skupno na 789 Din. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

* **Dve človeški žrtvi za eno kokoš.** V Vidovcu pri Varaždinu sta se seljak Franjo Hrzenjak in njegov tovariš Josip Cafuk splazila v sosedov kurnik, zadavila eno kokoš ter jo ravno hotela odnesti, ko je, zbujen po kurjem krik, prihitel iz hiše lastnik z nabasano puško; streljal je na fatova ter smrtno zadel Hrzenjaka v hrbet, njegovega tovariša Cafuka pa v pleča. Hrzenjak je podlegel težki poškodbi, dočim se Cafuk bori s smrtjo.

* **Velika nesreča radi strele.** V Netretiču pri Karlovcu je udarila strela v hišo posestnika Antona Babića. V trenutku je bila vsa hiša v plamenu. Zena Babićeva je skušala rešiti dvoje otrok. S smrtno nevarnostjo je spravila otroka iz hiše, potem pa je hotela pogledat, kaj je z možem, ki ni prišel na varno. V goreči hiši je našla moža mrtvega na tleh — ubila ga je strela. Na srečo so sosedi še pravočasno našli nezavestno ženo ter jo odnesli iz hiše. Hiša je pogorela do tal z gospodarskimi poslopji vred.

* **Goljufiva nuna.** V mariborski okolici je zadnje dni pobirala neka nuna prispevke za razne namene. Verne ženske so ji polnile globoko malho in jo obdarovale z denarjem, jajci in klobasami. Šele sedaj pa so ugotovili, da je njihovo vernost izkoristila premetena goljufica, ki se je oblekla v nunsko haljo. Na podlagi ovadbe šolskih sester v Mariboru je orožništvo zvitorepko aretiralo in izročilo sodišču.

* **Pri kopanju utonil.** Blizu Ljutomera je pri kopanju v Ščavnici utonil 23 let stari Pavel Kovač iz Rogoznice. Pri skoku v vodo je z glavo treščil ob skalo ter se onestevil. Kovač je utonil, preden je prišla pomoč.

* **Zajec odnesel 100 Din.** Čudnega tatu zasledujejo sedaj osješki lovci. Seljak Ivan Šamija je v svojem vinogradu ujel divjega zajca. Ker ga ni imel kam spraviti, ga je s svojim žepnim robcem, v katerega je imel povezanih tudi 100 Din, privezal k nekemu kolu. Ker je bil zaposlen pri svojem delu, ni niti opazil, da se je zajec odvezal od kola in z robcem okrog vratu pobegnil. Seveda je obenem odnesel tudi v robec povezanih 100 Din.

* **Poneverba.** V premogovniku «Hudajama» pri Laškem je blagajnik Evgen Kuss poneveril znesek 97.000 Din ter pobegnil neznan kam. Sumijo, da jo je popihal v Ameriko. Kuss je rodom Celjan.

* **Jesenski tečaj za krojače, šivilje,** z najnovjšim poukom za leto 1927/28 na Zasebnem krojnem učilišču v Ljubljani, Stari trg 19, prične 1. septembra. Revnejšim tečaj ceneje. Učencem, ki ne morejo vsega plačevati, ugodni plačilni pogoji, ali proti živilom. F. Potočnik, član internacionalne anglo-francoske krojne šole, odlikovan z naslovom krojnega profesorja v Rimu.

* **Sto nagrad po 1000 Din.** Kdor pošlje 20 Din, prejme prosto poštine 1 fini parfum, 1 zobno pasto ter žrebno številko. Kozmetični laboratorij, Vrhnika. 202

* **Ljudje, ki trpe na zaprtju in jih poleg tega muči obolenje debelega črevesa kakor tudi preobilica krvi v spodnjem delu telesa, valovanje proti možganom, glavobol in utripanje srca, naj jemljejo zjutraj in zvečer četrtinko čaše naravne «Franz-Josef» grenčice.** Vodilni zdravniki kirurški zavodov izjavljajo, da z najboljšim uspehom uporabljajo «Franz-Josef» vodo pred in po operaciji v trebuhu. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

SOKOLSTVO

SOKOLSKO DRUŠTVO V LJUTOMERU

otvori svoj dom dne 13. in 14. avgusta z velikimi svečanostmi. Ljutomer je bil že od nekaj shajališče vseh Prlekov, to je onih zavednih Slovencev, ki jih nova doba, moda in običaji še niso izpridili, ampak se zvesti svojim tradicijam, šegam, in narečju shajajo v veselih družbah, a tudi pri resnem delu in tako pomagajo izpopolnjevati našo državno stavbo. — Sedaj pa, ko je ta ponosni Ljutomer dobil še svoje dostojanstveno ime, ki mu po vsej pravici gre, ko se bo krstil dom Sokolov, ne bo manjkal noben dober in zaveden Prlek, noben naprednjak.

Celoten spored prireditve je sledeč:

V soboto 13. avgusta: prihod oddaljenih deputacij in vzorne vrste iz Ljubljane; baklada po Ljutomeru; koncert mestne godbe na veseličnem prostoru in prosta zabava.

V nedeljo 14. avgusta: budnica mestne godbe; sprejemanje gostov na obeh kolodvorih; skušnje za javni nastop; povorka po Ljutomeru; svečana otvoritev doma; skupni obedi; javna telovadba.

Po telovadbi zabava, petje, ples, godba, posebna prleška šaljiva pošta s telefonom, velika prleška narodna zabava.

V ponedeljek 15. avgusta: Izleti po okoli: v Jeruzalem, Cerovec, Ivanjkovce, na Moto... Na svidenje!

PISMO IZ NOVEGA MESTA.

Dvigni, Sokol lahkokrili,
se visoko pod nebo;
po deželi naši mili
nesi bratom pismo to:
Sred avgusta tu praznuje
naše društvo rojstva dan;
naj se z bratom brat raduje,
da bo praznik naš svečan!
Iz dolenske metropole
gre do Vas veseli klic:
vabimo Vas vse, Sokole,
vrste dragih Sokolic!
V naši sredi tu zberite,
gostje se od vseh strani;
«Zdravo!» z nami zakličite
k štiridesetletnici!

s 40letnica sokolskega društva v Novem mestu 13 in 14. avgusta bo prireditev, kakršne na Dolenskem še ni bilo. Svojo udeležbo na našem župnem zletu so obljubile skoro vse slovenske in tudi bližnje hrvatske župe. Pričakujemo tudi vzorno vrsto ljubljanskega Sokola pod vodstvom br. Murnika. Med drugimi odličnimi gosti poseti naše slavje tudi g. Saksler, bankir iz New-Yorka, ugledni ustanovnik tukajšnjega Sokola. Prostrano telovadišče bo na veselici služilo obenem kot ogromno plesišče, kjer se bodo mogli pari neovirano zasukat. Vsem udeležencem priporočamo tudi kar največjo udeležbo narodnih noš pri povorki, kar ji bo dalo večji sijaj. Vsem bratom in sestram ter vsemu Sokolstvu naklonjenemu občinstvu, ki želi užiti zopet en lep dan, kličemo: Na veselo svidenje! Zdravo!

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PONESREČENI KLERIKALNI SHODI V MEŽIŠKI DOLINI.

Tudi romarji so se začeli puntati.

Daleč po Slovenskem je znana božja pot pri Sv. Križu nad Dravogradom. Posebno je zaslovela ta lepa romarska cerkev na prijaznem griču ob meji med bivšo Koroško in Štajersko, ko so tam shranjevali kip Marije Device na Višarjih.

Že vsa zadnja leta je SLS izrabljala mnogoštevilčen poset romarjev za svoje strankarske in politične namene in je prirejala na tem posvečenem in od narave z lepotami oblagodarjenem

griču svoje shode. Tudi letos na dan porcijunkule je bil napovedan shod SLS in najavljena sta bila dva kandidata-govornika, med njima tudi sreski kandidat g. Bedjanič iz Središča.

Romarjev je bilo mnogo, toda komaj je v cerkvi minila zadnja služba božja, so romarji z nekako nemirno naglico silili iz cerkve, pa ne na shod. S še večjo naglico so jo popihali nizdol po griču in se poizgubili v gozdu, ki obdaja vzhodje griča. Vse letanje in vabljenje posvečenih gospodov ni pomagalo nič, ljudi, dobrega slovenskega ljudstva ni bilo več nikjer. Gg. govornika sta ostala pri mizi sama s še par duhovnimi gospodi. Shod se ni vršil.

Ob tej priliki se spominjamo shoda SLS, ki se je vršil predlani na Urški. Tudi tu so klerikalci izrabili božjo pot in praznik v svoje strankarske namene. Takrat pa je nenadoma prišla nevihta in strela je udarila tudi v cerkev. Prestrašeni so se romarji razkropili na vse strani in šepetali o božji kazni...

Tudi shod SLS v Guštanju predzadnjo nedeljo «po sv. maši» je bil klavrnobiskani. Bil je od začetka le kakih deset do dvanajst ljudi kljub dvakratnemu oznanilu, osebni agitaciji in številnim lepakom. Najzagrizenejši klerikalci so morali na trg in so tam šele lovili ljudi za shod, da g. Bedjanič ni ostal sam — koj sam...

Klerikalcem v Mežiški dolini torej ne kaže dobro. Tudi socijalisti so zaradi razkola zelo poparjeni in malodušni.

PREKMURSKO PISMO.

Gospon urednik, dosta sem Vam že pisao o naših nevolaj. Gnespa Vam morem pisati, ka smo mi Prekmurci v takši nevoli, ka smo še nikdar ne v takšoj bili. Naše štale nam je meteličavost vō spucala. Našo žito nam je mrzaz būjo. Našo otavo nam je sūša vničila. Nevarnost je velka, ka nam sūša ešče hedino vniči. Ka bomo mi sirmacke na zimo delali, če nam jesti sfali. Pejnez nemreč nikde dobiti. Istinski mi Prekmurci smo velki sirmaki.

Pomvuči nega in nišče se za nas ne briga. Radićovi Hrvatje so nas v velko nevolu natirali. Jaz sem sigdar pravo našemi lūdsvi, ne verte vi Radići, oni nam nedo pomagali, pa tūdi tega namena nemajo. Gospon urednik, jaz sem že od tistih mav pri demokratski stranki, gda je Prekmurje k Jugoslaviji prikapčano bilo. Prva lejta so me moji prijatelje malo doj gležali. Ali gnes to bi vi vidli. Vsakši mi pravi, ka sem jaz prav meo. Gnes je zginila Radićova republika v Prekmurju. Gnes je prišla do veljave demokratska stranka, štera se je že več let trūdila za našo lūdstvo pa je naš narod njoj ešče premalo zavūpanja dao. Gnes je prišlo tisto vremen gda Prekmurje gori stane in svoj sorš v roke da demokratskoj stranki, štera bo tūdi v bodouče državo v roke vzela. Če nam demokratska stranka ne pomaga te za nas pomouči nega. Po naših vesnicah se že guči, ka je demokratske stranke kandidat gosp. Godina. Bogšega kandidata gvūšno v Prekmurju nega. Pri komitatskih volitvah je cela Petrovska fara svoje votume ta dala svēmji farari. Ka nam to svedoči prijatelje? To nam svedoči, ka je gospon Godina tisti človik stereme mi moremo vsi zavūpanje dati. Liki či je njemi Petrovska fara dala zavūpanje, ki ga gvūšno najbole pozno, je za nas to svedočanstvo, ka je gospon Godina pošteni človik. On je tūdi dosegamao sigdar in vse povsodi pokazao, ka ma srce za sirmaka, ka se njemi ne ide za bogastvo ar tega njemi ne treba. On je v težkih vōrah svoj žitek tūdi za nas postavio. Mi njemi moremo za vso njegovo delo, za vse trūde zahvalnost pokazati, ka vsi njemi naše votume ta damo. Dosegamav so razna partaja držale Prekmurje za nekšo lovino za votume. Temi je za konec. Radikalna stranka je tūdi zaj k nam prišla po votume liki prekesno. Mi vsi znamo, ka se bliža konec radikalne stranke v našoj državi. Prle nas je ne poznala, zaj pa, kda njoj votume trbe, ar jih na drugem mestu nema, je prišla k nam. Vir te radikalne stranke, gospon Pašič, je v grobi in radikalna stranka tūdi vmira. Zato, prijatelje, ne meče vaših votumov v radikalno ladico, ar se tam vsi zgūbljeni. Pa še jedna druga velka reč

zavolo radikalne stranke. Radikalna stranka v mariborskem komitatu nikših prijatelov nema. Za toga volo tudi naj ednega koreta ne dobi. Drugi se spoj za njo ne briga kak eden fiškališ iz Maribora, šteri bi rad koret bio, pa tega nikdar na Štajeri ne dosegne. Zaj je poslo svoje agitatore k nam in ti naj zaj njemi votume vkup spravijo. Slem nede nič, prijateljje. Mi Prekmurci ne bomo za druge v ogenj po kostanje hodili. To sem mogo našim prijatelom razložiti, ka bodo dobro znali, kak se majo ravnati. Demokratska stranka pri vsakših volitvah za par stotin votumov napre ide. Te volitve bodo pa pokazale, ka je v cejlom Prekmurji najmočnejša. Mi Prekmurci idemo v boj za pravo čisto demokracijo, mi se ščemo bojuvati za te, ka naj vsi narodi v Jugoslaviji ednake pravice majo. Radikalna stranka nam tega nemre doprinesiti, ar je ona samo srbska stranka in ona šte velko Srbijo, ne pa Jugoslavije. Demokratska stranka pa ima med vsemi narodi prijateljje, za to smo mi z njo. Mi Prekmurci ščemo ednake pravice za Slovence in Madjare. Od Kleklnove stranke pa spoj nič ne pišem, ar se je ona zaj z radikalno vkuper zvezala in more tak delati, kak radikalni ščejo. Nevem, ka bo Kleklnova partaja po volitvah delala, kda radikalna stranka več na vladi nede. Pri nas bo Kleklnova partaja gvušno nekaj votumov zgubila, ar je Kleklnov namestnik kaptan Jerič med ljudstvom ne preveč priljubljeni. — Prekmürski demokrat.

Kandidata napredne gospodarske liste v Braslovčah

Polem radičevskega zborovanja.

Kljub temu, da se je istočasno vršila v Žalcu važna hmeljarska skupščina, se je zbralo v nedeljo po rani maši v gostilni g. Rössnerja v Braslovčah blizu sto naprednih valilcev. Predsedoval je na sestanku namestnik kandidata braslovški župan g. Josip Omladič. Zborovalci so z največjim zanimanjem sledili izvajanjem nosilca napredne liste g. dr. Ljud. Pivka, okrajnega kandidata g. Ivana Ureka in tajnika SDS iz Celja gosp. Draga Žabkarja. G. dr. Pivko je govoril o političnem in gospodarskem položaju v naši državi, katerega je čertal stvarno, brez pretiravanja, kar je vsem zborovalcem zelo ugajalo. Sledil je govor g. Ureka, ki je med drugim zavrnil in razkinkal podlo gonjo, ki so jo uprizorili proti njemu slovenski radičevci. Prečital je odlomek radičevskega anonimnega pisma, ki laže, da je g. Urek zahteval od SKS kandidature na sigurnem mestu in 100.000 Din. Na te klevete je izjavil g. Urek: «Nisem pričakoval, da me bodo hvalili, ker kot pristaš SKS nisem maral iti z g. Radičem, toda tudi nisem verjel, da se bodo v volilni borbi posluževali tako nesramnih in podlih klevet.»

Gg. dr. Pivko in Urek sta kritizirala nedelavnost zadnjih vlad in razvijala program skupne napredne liste, program dela za vse stanovce, zlasti za kmetško prebivalstvo, ki je imelo vedno velikega zagovornika v SDS. G. Žabkar se je bavil s proračunom, za katerega so glasovali naši klerikalci, omenil znani paragraf 82., ter govoril potem o nedelavnosti SLS za izenačenje neposrednih davkov, kar je ena glavnih zahtev SDS. V državi moramo imeti vsi državljani enake pravice in enake dolžnosti.

Vsi zborovalci, med njimi posamezni pristaši rasprotnih strank, so z velikim navdušenjem odobravalii vsa izvajanja brez ugovora. Mnogo prisrčnega smeha je vzbudil nazadnje govor g. Pegana s Polzele, ki je poročal o rezultatih radičevskega shoda, ki se je otvoril istočasno v gosfilni g. Plaskana, a se je moral kmalu zaključiti, ker ni bilo zborovalcev. Vseh skupaj z radovednejši vred ni bilo na radičevščini niti deset eseb. Ko je začel radičevski kandidat g. dr. Novačan stresati znane fraze o pokvarjeni gospodi, so se zaslišali medklicii: «Ali se vi niste družili z beograjsko čaršijo, z najbolj pokvarjeno gospodo v državi? Ali vi niste pokvarjena gospoda?» Ko je g. Pegan povedal, kako se je g. dr. Novačan hvalil, kaj bodo radičevci napravili za hmeljarje, so se zborovalci začeli šaliti: «Novačan hmelj komaj pozna, Radič pa ga še nikdar videl ni.»

Jedrnatemu in z mnogimi krepkimi primeri podprtemu poročilu g. Pegana so vsi zborovalci v veselem razpoloženju pritrdjevali.

Shod, ki je trajal od 8. do 10. ure, je zaključil g. Omladič s pozivom, naj vsak današnji zborovalec stori svojo dolžnost in pridobi do 11. septembra še novih somišljenikov.

ŽENSKI VESTNIK

TEKMOVANJE NARODNIH NOŠ.

Slovensko ženstvo priredi v času jesenske razstave od 15. do 26. septembra 1927. na Ljubljanskem velesojmu razstavo, oziroma tekmovanje narodnih noš. Pokroviteljstvo je prevzela dvorna dama Nj. Vel. kraljice Marije gospa Franja dr. Tavčarjeva. Da bo ta prireditve, ki mora biti ponos naših žen širok Slovenije in dokaz lepote in umetnin naših narodnih noš, čim lepše uspela, pozivamo vse slovenske žene in dekleta vseh slojev, da pridejo na ta dan tekmovanja, t. j. 16. septembra, v narodnih nošah same ali pa odpošljejo v njih svoje znanke. Skrbite za to, da tudi moška narodna noša ne izostane. Zastopana naj bodo tudi vsa društva po možnosti v skupinah. Ker je ta dan namenjen manifestaciji narodnih noš, je dolžnost vsake Slovenke in vsakega Slovenca, da se osebno udeleži te prireditve in bi bil narodni greh, če bi kdo pustil le posamezni komad te dragocenosti zaprt doma v skrinji ali omari, ker bi s tem zmanjšal sloves in veličastnost manifestacije.

Narodne noše: štajerska, koroška, prekmurska, tržaška okoličanska, beneška — ta dan je Vaš, zastopajte ga častno!

Na programu prireditve je tudi kmetška soba, v kateri bo razstava vsakovrstnih narodnih vezen, slikanih, vložnih in rezanih skrinj, kolovratov, preslic, čelnic, sklepank, peč, zavijač, svilenih rut, kozuhov itd.; kdor bi bil v posesti katerega koli teh predmetov, naj javi to velesojmskemu uradu, ki prevzame za vse vposlane predmete polno jamstvo in povrne pošiljativne stroške.

Našemu klicu naj se odzovejo vsi, ki z narodno nošo ali katerikoli predmetom morejo obogatiti in izpopolniti razstavo in tudi one, ki morejo dati informacije ali naslove, da se odbor obrne na dotičnike pismenim putem.

Vse prijave in dopise sprejema prireditveni odbor pod naslovom: «Ljubljanski velesojmski urad, Ljubljana».

ZANIMIVOSTI

IGLA NA POTOVANJU SKOZI TELO.

V mesecu juniju lanskega leta si je mlado dekle v angleški grofiji Suffolk po imenu Dora Watkinson zabodla po naključju v boso nogo šivanko. Igla se je pri tem na polovico odlomila. Pri preiskavi z Röntgenovimi žarki so ugotovili, da tiči druga polovica igle v podplatu dekličine noge. Ker ni čutila nobenih bolečin, so na stvar kmalu pozabili. Pred kratkim pa je začutila naenkrat hudo bolečino na jeziku. Pri preiskavi ustne votline s prstom je zadela ob kenico igle, ki je molela med dvema zoboma na levi strani spodnjih čeljusti ter praskala po jeziku. Deklica ni potrebovala nobene zdravniške pomoči, temveč je enostavno potegnila iglo iz čeljusti in jo vrgla v ogenj. Igla je v teku dvanajstih mesecev priromala skozi telo deklice od nog do glave, ne da bi dekle občutilo pri tem kakšne posebne neprijetnosti.

ŽENSKA POLICIJA V BUDIMPEŠTI.

«Mai Nap» poroča, da bo budimpeštanska policija v kratkem uvedla senzacionalno novost. Po ameriškem zgledu namerava organizirati žensko policijo. V političnem oddelku policije so že pogosto uporabljali ženske za svoje namene, tako na primer ob priliki odkritja zadnje komunistične zarote. Sedaj bodo izobrazili 50 žensk za detektivske posle ter bodo zanje priredili poseben kriminalističen tečaj.

GODBA ZA KRAVE.

V dobi radia in prekoceanskih poletov pridejo ljudje včasih na prav čudne ideje. Vsak dan je slišati o kakih novih poskusih, ki rode včasih presenetljive uspehe, večinoma pa tudi še večje blamaže. Nedavno so poročali listi o nekem ameriškem farmerju, ki si je nabavil radio-aparat za svoje krave. Prišel je namreč do zaključka, da so ljudje ob zvokih godbe vedno bolj razpoloženi kakor pa ob ropotanju strojev. Zato si je mislil, da bo tudi pri njegovih kravah tako. V hlevu si je dal instalirati večji radio-aparat z močnim pojačevalcem, tako da je ves hlev odmeval od poskočnih koračnic in operetnih komadov, ki so jih oddajale različne radio-oddajne postaje. Kravam se je sicer sprva ta nenavaden pojav zdel zelo čuden, sčasoma pa so se popolnoma privadile in farmer je z zadovoljstvom konstatiral, da se je količina mleka pri teh kravah pomnožila za celih 10 odstotkov.

Nemški listi pa vedo sedaj poročati, da kravja godba ni nič novega. Že leta 1924. je bil na univerzi v Halle promoviran za doktorja prirodnih znanosti neki Berthold von Stetten, ki je spisal učeno razpravo o delovanju godbe na vime na krav in koz. V svoji študiji zatrjuje, da se zaradi vpliva godbe pomnoži količina mleka za 10 odstotkov, da pa to mleko ni tako mastno in redilno kakor sicer. Če se bo torej stvar obnesla, bomo tudi pri nas morali misliti na moderniziranje naših hlevov in instaliranje radio-aparatur za večje posestnike, da se bo že skoraj izplačal posebni kravji orkester.

× Pastirica v aeroplanu. Na poletu iz Novega

Sada v Mostar se je pred par dnevi moral vojaški aeroplan zaradi defekta v motorju spustiti na tla pri vasi Zupanji. Priti je moral na pomoč iz Novega Sada drug aeroplan, ki je prinesel vse potrebno s seboj za popravilo motorja. Letalci so se tamkaj mudili tri dni in vzbudili veliko radovednost med tamošnjim prebivalstvom, ki je imelo prvič priliko gledati moderno čudo novega časa iz bližine. Največ se je zanimala za aeroplan majhna 15letna deklica, ki se je neprestano sukala okoli njih. Ko so jo piloti vprašali, kaj ji tako ugaja, je odvrnila: «Oh, da bi mogla poleteti z vami.» — «Zakaj?» so jo vprašali. — «Da vidim, kako je pticam, ko lete po zraku.» Piloti so se nasmejali naivni želji mlade pastirice in ko je bil aparat popravljen, so je povabili, naj poletiš z njimi. Vsa navdušena je takoj skočila v aparat, ki je nekolikokrat zaokrožil z njo nad Zupanjo. Ko je pastirica letela po zraku, so udarile neke stare žene v jok ter pričele moliti na kolenih rožni venec za njeno rešitev. No, letalo se je po par krogih kmalu spustilo zopet na tla in dekletce je skočilo iz aparata vse srečno ter ni moglo najti dovolj primernih besed, da bi opisalo radovednim vaščanom svoje vtise v zraku.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Ford.

Vozač Fordovega avtomobila se je pripeljal k mostu, pri katerem se je pobirala mostnina. Paznik mu je zaklical: «Stoj, 4 dolarje!»

Vozač je izstopil in pokazal na voz: «Prodanost»

Pianist in pevec.

Pattiera je nekoč priredil koncert, na katerem ga je spremljal igralec na klavirju proglasno.

Ob koncu koncerta mu je Pattiera dejal: «Zahvaljujem se vam za prijaznost, da ste si pustili igranje na klavirju spremljati od mojega petja.»

Pri pravnem izpitu.

Profesor: «Statistično je dokazano, da je 80 odstotkov kaznjencev samcev. Kaj sklepate iz tega?»

Kandidat: «Da se mnogi rajše puste zapreti, kakor da bi se poročili.»

Bolnik.

«Ali ste svojo bolezen dobro prestali?»

«Se ne popolnoma. Zdravnikovega računa še nimam.»

Priporočamo cenjenim damam nakup elegančnih in lepih damskih polčevljev

drap, iz gladkega ali tiskanege usnja
po 180 L in

V zalogi najfinejši, trpežni čevlji
vseh vrst za gospode, dame in otroke
Cene priznane najnižje!

**Trgovina „DOKO“, Ivan Čarman
Prešernova ulica št. 9, dvorišče**

Strokovna ocena.

K modernemu krojaču je prišel tujec ter si dal pomeriti nove hlače. Na sebi je imel hlače, ki si jih je dal narediti v Parizu. Zato je vprašal krojača, ali se mu dopadejo. Krojač si je pazno ogledal hlače od vseh strani, nato pa izrekel naslednjo sodbo: «V hlačah je nekaj dobrih idej, toda vse skupaj ni dosti vredno.»

Sumljiva hvala.

Jaka: «Gospod slikar, na razstavi so bile Vaše slike edine, ki sem jih lahko gledal.»

Slikar: «Ali res? Ali so Vam tako ugajale?»

Jaka: «No, seveda. Pred vsemi drugimi slikami je bilo preveč ljudi...»

Izzivanje.

Potepin: «Prosim, gospod, ali mi daste vžigalico?»

Gospod: «Žal, nimam nobene.»

Potepin: «Potem pa moram svojo vzeti...»

Napačno ga je razumel.

K bolnemu siromaku so poklicali duhovnika, da ga previdi. Ko je duhovnik pred obhajanjem zavzdihnil trikrat: «Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, temveč reci le besedo in ozdravljena bo moja duša. Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho...», ga bolnik prekine: «Se motite, gospod, to ni moja streha, revež sem samo najemnik!»

Zakonska sol.

Učitelj je razlagal v šoli o soli in njeni uporabi. Vprašal je nato Martineka, ki nič ni prav znal: «No, kaj pa storiš tvoj oče, če je meso premalo slano?»

Martinek: «Materi ga vržejo v glavo!»

Iz otrokovih ust.

Mihec: «Mati, zatisnite malo oči.»

Stara mati: «Zakaj?»

Mihec: «Ker atek pravi, da bomo dobili mnogo denarja, kadar zatisnete oči.»

Lahka stvar.

Zora: «Rada bi s čimerkoli presenetila svojega zaročenca.»

Nada: «To je lahko! Povej mu svoje pravo rojstno leto!»

Janez in Miha.

Janez in Miha sta bila velika prijatelja. Miha je pa šel s trebuhom za kruhom v Ameriko. Ko se vrne čez nekoliko let, sreča na vasi Janeza, kateri je od samega veselja prav po domače vzkliknil: «Lej ga no, lej, kaj te je vendar enkrat hudič prnesu...»

Profesor na počitnicah.

Profesor naravoslovja se je sprehajal ob jarku, v katerem so krakale žabe. Ker je imel čas, si je ujel žabo in hotel prešteti utripe žabjega srca. Zato je vzel v eno roko žabo, v drugo pa uro. Štel je. Ko je doštel, je pa v svoji pozabljivosti vrgel uro v jarek, žabo pa je vtaknil v žep in šel vesel domov.

Nasvet.

«Edino, kar potrebujete, je počitek, nič drugega vam ne manjka.»

«Pa mi vsaj na jezik pogledajte, gospod doktor.»

«Da, tudi ta mora imeti počitek, gospa.»

MALI OGLASI

Vajenec za pekovski obrt

se sprejme. Vso oskrbo dobi v hiši. — Josip Baštola, pekarija, Mojstrana, Gorenjsko. 201

Izdelujem vsakovrstne žeblje

za čevlje, planinčarje, novo izdelane, z ostro glavo, kljuko za zid, klopnike, kljuko za cevi, obročnike, brogarske, spojke, zobe za brane, normalne in rudniške tračnice. Trgovcem dajem po znižanih cenah. — Priporoča se Katarina Šolar, žrebljarna, Kropla na Gorenjskem. 204

Postarni vdovec.

invalid, s precejšnjo gotovino in mesečnimi dohodki, brez otrok, želi znanja s starejšo, pošteno vdovo ali pa z gospodično brez otrok, ki bi imela majhno po-

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril lastno

urarsko delavnico na Gosposvetski cesti št. 12

poleg «Novoga sveta». Popravila se točno in precizno izvršujejo. Za popravila jamčim. Priporoča se

FRANC WÖLFING, Gosposvetska c. 12

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

155

Spoštovani gospod doktor!

Letos, meseca junija, sem prejel naročeni stekleničici zdravila proti revmatizmu «Radio Balsamika». Zahvaljujem se Vam za dobro zdravilo. Eno stekleničico sem ravno sedaj porabil, drugo pa sem dal svojemu prijatelju. Dosežen je bil zelo dober uspeh — sedaj se počutiva oba mnogo bolje. Prosim Vas, da mi pošljete še pet steklenic, ker imam več prijateljev, ki trpijo na revmatizmu in tudi sam bi se rad še bolj pozdravil. Lepo Vas pozdravljam

Peter Mladenovič

podnarednik 33. pogranične čete.

Kriva Palanka (Macedonija). 11. julija 1925.

Zdravilo «**RADIO BALSAMIKA**» izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij «**RADIO BALSAMIKA**» dr. I. Rahtlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43. 196

Ugodna prilika!

Zidana hiša, s slamo krita, obstoječa iz 2 sob, kuhinje, veže in kleti. Okoli hiše sadovnjak in vrt. Oddaljeno pol ure od postaje Blanca ali eno uro od kolodvora Sevnica. Stanovanje se lahko takoj zasede. Vse skupaj se proda za 7.500 Din. Več pove Karl Cimperšek, Sevnica. 205

Zdravje

moč, energija, sposobnost za delo in druge vrline zdravega človeka obstojé samo dotlej, dokler so naše življenske žleze zdrave in normalno delujejo. Kako ohranimo v zdravem stanju naše žleze in ojačimo oslabele?

To se lahko doseže z vzprejemom specialnega ekstrakta življenske žleze mladega bitja v naš organizem, kar je «**KALEFLUID**» D. Kaleničenka.

«**KALEFLUID**» razkroja in odstranjuje iz organizma mokračno kislino in druge strupe, vrača organizmu zdravje, prejšnjo energijo, sposobnost za delo in povratek mladih let. Z eno besedo: «**KALEFLUID**» prosto pomlajuje človeka. Desettisoči zdravnikov iz raznih dežel priznavajo «**KALEFLUID**» kot silno dobro zdravilo in ga priporočajo kot odlično sredstvo pri vseh vrstah živčnih in artričnih boleznih. Za svoje zdravilne vrline je «**KALEFLUID**» odlikovan na higijenskih izložbah v Parizu, Londonu, Rimu, Bruslju in Florenci s petimi «grand prix» in petimi velikimi zlatimi medaljami. 209

«**KALEFLUID**» se prodaja v vseh večjih lekarnah in drogerijah. Brezplačno se pošlje vsakomur detaljna poučna literatura «Preporodjaj» z zdravniškimi ocenami in zahvalami bolnikov. — Obračati se je na: Beograd, Katičeva ulica 1, Lit. D. 1. Miloš Marković.

sestvo kje na lepem, razglednem kraju. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Invalid». 207

Prava uteha za živčno bolne

je moja ravnokar izdano delo! V n'om se na podlagi dolgoletnih izkušenj razlaga vzrok, postanek in zdravljenje živčnih bolezni.

Ta evangelij zdravja

pošljemo vsakomu, kdor se obrne na spodaj označeni naslov, popolnoma brezplačno.

Tisoče zahval

203

dokazuje stvarni uspeh izključno znanstvenega in poučnega dela za dobrobit človeštva, katero toliko trpi. — Kdor spada k

ogromni množici živčno bolnih,

kdor trpi radi raztresenosti, strahu, slabega spomina, neravnega glavobola, pomanjkanja spanja, pokvarjenega želodca, prevelike občutljivosti, bolečin v členkih, splošni ali delni slabosti ter ostalih brezštevilnih pojavov,

si mora naročiti mojo tolažečo knjžico!

Kdor jo pazljivo bere, dobi pomirljivo prepričanje, da obstoja zelo enostavna pot k življenju in zdravju! Ne čakajte, ampak pišete še danes na naslov

**E. Pasternack, Berlin SO.,
Michaelkirchplatz 13, Abt. 775.**

Ako imate bolečine

kupite v lekarni ali kaki odgovarjajoči prodajalni Fellerjev pravi blagodišeči «Elsfluid». Nadrgnite vsak večer in vsako jutro boleča mesta in strmeli in veselili se boste, kako hitro in prijetno Vam «Elsfluid» ublažuje bolečine. — Če ste zdravi, uporabljajte «Elsfluid» za grgranje, za umivanje in hvaležni boste ter ostali zvesti «Elsfluidu». Dnevno negovanje telesa s «Elsfluidom» Vam kot plačilo prinaša vedro glavo, močne mišice in zdravo spanje. — Ze ušči očetje in dedje so ga uporabljali od zunaj in znotraj kot zanesljivo domače sredstvo in kosmetikum.

Zahtevajte za polkus v lekarnah in odgovarjajočih prodajalnih izrečno «Fellerjev pravi Elsfluid» v polkusnih stekleničkah po 6 Din, v dvojnatih stekleničkah po 9 Din, ali specialnih stekleničkah po 26 Din. Po pošti pride tem ceneje, čim več se naroči naenkrat: z zavojsno in poštnino vred stane 9 polkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni stekl. 61 Din 27 " " 18 " " 6 " " 133 " " " 36 " " 12 " " 250 "

Naročila nasloviti razločno takole:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsstrg št. 360 (Hrvatska).